

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK VIII. 46.

FENGSELSSTYRELSENS ÅRBOK

1924.

(Annuaire de l'Administration générale des prisons 1924.)

Utgitt av

EKSPEDISJONSHEFEN FOR FENGSELSVESENET.

OSLO.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1927.

Pris kr. 1.00.

Norges Offisielle Statistikk, rekke VII. (Statistique Officielle de la Norvège, série VII.)

Trykt 1926:

- Nr. 186. Norges handel 1924. (*Commerce.*)
- 187. Skolevesenets tilstand 1923. (*Instruction publique.*)
- 188. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1922. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 189. Norges jernbaner 1924—1925. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 190. Norges telegrafvesen 1924—1925. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 191. Sjømannsforsikringen 1923. Fiskeriforsikringen 1923. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 192. Kommunevalgene 1925. (*Elections en 1925 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 193. Forsikringsselskaper 1924. (*Sociétés d'assurances.*)
- 194. Norges industri 1924. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 195. Ulykkesforsikringen 1923. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 196. Alkoholstatistikk 1924—1925. (*Statistique de l'alcool.*)
- 197. Norges postvesen 1925. (*Statistique postale.*)
- 198. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1926/27. (*Finances de l'État.*)
- 199. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1925—26. (*Salaires des ouvriers agricoles en 1925—1926.*)
- 200. Folkemengdens bevegelse 1923. (*Mouvement de la population.*)

Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII. (Statistique Officielle de la Norvège, série VIII.)

Trykt 1926:

- Nr. 1. Fattigvesenet 1922, 1923 og 1924. (*Assistance publique.*)
- 2. Meglingsinstitusjonens virksomhet. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1925. (*Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail en 1925.*)
- 3. Norges bergverksdrift 1925. (*Mines et usines.*)
- 4. Norges kommunale finanser 1923—1924. (*Finances des communes.*)
- 5. Norges sparebanker 1925. (*Caisses d'épargne.*)
- 6. Folkemengdens bevegelse 1911—1920. Hovedoversikt. (*Aperçu général du mouvement de la population en Norvège pendant les années 1911—1920.*)
- 7. Norges handel 1925. (*Commerce.*)
- 8. Norges fiskerier 1924. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 9. Sykeforsikringen 1925. (*Assurance-maladie.*)
- 10. Skiftevesenet samt Overformynderiene 1923 og 1924. (*Successions, faillitis et biens pupillaires.*)

Trykt 1927:

- 11. Norges Brandkasse 1923—1925. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 12. Lønninger 1925—1926. (*Gages et salaires.*)
- 13. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1923. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 14. Forbudsavstemningen 18 oktober 1926. (*Plébiscite du 18 octobre 1926 de la prohibition des spiritueux.*)
- 15. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1927/28. (*Finances de l'État.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK VIII. 46.

FENGSELSSTYRELSENS ÅRBOK

1924.

(Annuaire de l'Administration générale des prisons 1924.)

Utgitt av

EKSPEDISJONSCHEFEN FOR FENGSELSVESENET.

OSLO.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1927.

For årene 1901—1902, se Norges Offisielle Statistikk, rekke IV, nr. 86 og 97.

For årene 1902—1903, 1903—1904, 1904—1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922 se Norges Offisielle Statistikk, rekke V, nr. 7, 29, 80, 119, 139, 168 og 205, rekke VI, nr. 11, 61, 75, 98, 117, 134 og 159, rekke VII, nr. 17, 30, 79, 110, 132, 135 og 173.

Innhold.

	Side
Fengselsvesenet i almindelighet	1
Landsfengslene 1923—1924	1
1. Fengslene og deres distrikter s. 1. 2. Funksjonærene s. 2. 3. Fangetallet m. v. s. 3. 4. Fangenes behandling og forhold i almindelighet s. 3. 5. Arbeidsvirksomheten s. 4. 6. Sjelepleien og undervisningen s. 5. 7. Kosten s. 7. 8. Sundhetstilstanden s. 8. 9. Bygningene s. 9. 10. Inntekter og utgifter s. 9. 11. Opplysninger om innkomne og løslatte fanger s. 9.	
Kretsfengslene og de større hjelpefengsler 1923—1924	10
1. Fengslene i almindelighet s. 10. 2. Funksjonærene s. 10. 3. Fangetallet m. v. s. 11. 4. Fangenes behandling og forhold i almindelighet s. 13. 5. Arbeidsvirksomheten s. 13. 6. Sjelepleien og undervisningen s. 13. 7. Kosten s. 14. 8. Sundhetstilstanden s. 14. 9. Bygningene s. 14. 10. Inntekter og utgifter s. 14.	
Småfengslene 1923—1924	15
Tvangsarbeidshusene 1923—1924	16
1. Arbeidshusene og deres distrikter s. 16. 2. Funksjonærene s. 16. 3. Antallet av tvangsarbeidere m. v. s. 16. 4. Tvangsarbeidernes behandling og forhold i almindelighet s. 16. 5. Arbeidsvirksomheten s. 17. 6. Sjelepleien og undervisningen s. 18. 7. Kosten s. 20. 8. Sundhetstilstanden s. 20. 9. Bygningene og eiendommene s. 21. 10. Inntekter og utgifter s. 23. 11. Opplysninger om de efter dom indkomne tvangsarbeidere s. 23.	
Mæresmyren	23
Kriminalasylet 1923—1924	24
Fangetransport 1923—1924	25
Forsorgsvirksomhet	26
Tabeller vedkommende landsfengslene.	
Tabell 1. Fangetallet	27
— 2. Fangenes fordeling i klasser 30 juni 1924	28
— 3. Disiplinære refselsler	28
— 4. Arbeidsvirksomheten	28
— 5. Undervisningen	30
— 6. Sykestatistikk	31
— 7. Inntekter og utgifter	31
— 8. De innkomne fangers forbrydelser og forseelser	33
— 9. —»— straffetid	33
— 10. —»— alder	34
— 11. —»— ekteskapelige stilling	34
— 12. —»— bosted	34

Tabell 13.	Innkomne fanger, tidligere ustraffet eller tidligere straffet. Antall og tidligere straffer	35
— 14.	Innkomne fanger, tidligere straffet. Tiden mellom den siste løslatelse fra landsfengsel og den nye forbrydelses forøvelse.	35
— 15.	Innkomne fanger som har været løslatt på prøve.	36

Tabeller vedkommende kretsfengslene og de større hjelpefengsler.

Tabell 16.	Fangetallet (innheftet mellom side 36 og 37).	
— 17.	De forskjellige slags straffanger (do.).	
— 18.	Fangedager (do.).	
— 19.	Fangenes alder	37
— 20.	Straffetid og alder for de fra kretsfengslene og de større hjelpefengsler i driftsåret utgatte straffanger	37
— 21.	Opgave over arbeidsdager i kretsfengslene og de større hjelpefengsler	38
— 22.	Inntekter og utgifter	39

Tabeller vedkommende småfengslene.

Tabell 23.	Antallet av fanger og fangedager	42
— 24.	Inntekter og utgifter	43

Tabeller vedkommende tvangsarbeidshusene.

Tabell 25.	Antall tvangsarbeidere	43
— 26.	Arbeidsevirsomheten	44
— 27.	Inntekter og utgifter	46
— 28.	Forskjellige opplysninger om de innkomne tvangsarbeidere	48

Tabell vedkommende Kriminalasylet.

Tabell 29.	Inntekter og utgifter 1923—1924	49
------------	---	----

Fængselsvesenet i almindelighet.

Beretningsåret omfatter tiden fra 1 juli 1923 til 30 juni 1924.

I Styrelsens personale intråtte ingen forandringer i driftsåret.

Reisebidrag til fængselstjenestemenn.

På grunn av de finansielle forhold blev det ikke foreslått nogen bevilgning til reisebidrag for 1923—24.

Fra terminen 1922—23 var imidlertid overført kr. 1 150. Herav fikk Botsfængslets direktør, Arne Omsted, kr. 500 til en reise til Danmark for å studere arbeidsdriften ved straffanstaltene der.

Den uanvendte del av reisebidraget, kr. 650, blev overført til terminen 1924—25.

Fra Fængselsstyrelsens strafferegister blev det i året 1923 rekvirert utskrifter vedkommende 2 504 personer. Om 479 av dem hadde Strafferegistret ingen opplysninger å meddele, mens utskrift blev sendt for 2 025 personer.

Landsfængslene 1923—1924.

1. Fængslene og deres distrikter. Følgende landsfængsler var i bruk:

a. **Botsfængslet i Kristiania** (for ca. 210 menn). I dette fængsel blev i driftsåret satt inn menn fra hele riket som var ilagt straff av fængsel i 6 måneder eller derover, og som 1) ved innsettelsen var under 24 år, 2) ved innsettelsen hadde fylt 24 år, var ilagt straff av tidsbegrenset fængsel i ikke over 6 år og ikke tidligere hadde avsont straff i Botsfængslet, 3) ved innsettelsen hadde fylt 24, men ikke 30 år, var ilagt straff av tidsbegrenset fængsel i ikke over 6 år og tidligere hadde avsont straff i Botsfængslet én gang, forsåvidt Fængselsstyrelsen, hvem saken i hvert tilfelle skulde forelegges, bestemte at de skulde avsone straffen der.

Menn hvis far eller mor var lapp, blev dog ikke satt inn i Botsfængslet. Heller ikke kvæner eller finnlendere som var minst 24 år gamle og ikke kunde tale norsk.

b. Akershus landsfengsel i Kristiania (for ca. 250 menn).

I dette fengsel blev optatt menn som var ilagt straff av fengsel i 6 måneder eller derover, og som ikke efter foranstående regler skulde settes inn i Botsfengslet.

c. Opstad fangekoloni, Nærbø, Jæren, hvor imidlertid ingen fange blev satt inn efter dom i beretningsåret. Fangekolonien blev nedlagt 12 juni 1924.

d. Landsfengslet for Kvinner i Kristiania (for ca. 85 fanger).

I dette fengsel blev optatt kvinner fra hele riket som var ilagt straff av fengsel i 6 måneder eller derover.

1 august 1923 blev i forbindelse med landsfengslet opprettet et hjelpefengsel (Hjelpenfengslet for Kvinner). I dette blev satt inn alle — også varetektsfanger og mulktfanger — som efter de tidligere regler skulde settes inn i Kristiania kretsfengsels kvinneavdeling, der samtidig blev nedlagt.

e. I en del av driftsåret bruktes dessuten fengselsvesenets eiendom på Mæresmyren i Sparbu som koloni for landsfengselsfanger, idet i 1923 en avdeling fanger fra Akershus landsfengsel og sommeren 1924 fra Botsfengslet var anbragt i arbeide her. Se herom det særlige avsnitt i denne årbok (s. 23).

2. Funksjonærene. Botsfengslet. Fengslets prest, Olaus Caspersen Breda, avgikk ved døden 19 januar 1924 efter lengere tids sykdomsforfall. Under prestens sykdom og efter hans død blev embedet bestyrt dels av de fhv. sogneprester Staksnes og Olaf Holm, dels av fengslets førstelærer, K. Flekstad. Verkmester Ole Andreas Haagenen fratratte stillingen ved driftsårets utgang efter opnådd aldersgrense. Han fikk 23 februar 1924 H. M. Kongens fortjenstmedalje i sølv. Direktøren var permittert fra 6 september 1923 til kalenderårets utgang på grunn av sykdom. Inspektør Fosser tjenestgjorde i den tid som direktør, vaktmester Schau som inspektør og opsynsbetjent Wesche som vaktmester.

Akershus Landsfengsel. Som maskinmester blev 2 oktober 1923 ansatt Arthur Gundersen. Direktøren hadde ca. 5 ukers permisjon fra 3 mars 1924 for å foreta en rekreasjons- og studiereise til Schweiz og Italien. Verkmester Absalon Johan Knudsen blev 23 februar 1924 tildelt H. M. Kongens fortjenstmedalje i sølv.

Av funksjonærene har ved Botsfengslet 23 været tjenstfri på grunn av sykdom i tilsammen 731 dager og ved Akershus landsfengsel 25 i tilsammen 632 dager.

Botsfengslets funksjonærers forhold i tjenesten var meget godt; ingen blev ilagt ordensstraff.

Ved Akershus landsfengsel blev 2 opsynsbetjenter ilagt bot for gjentagne

ganger å ha møtt frem for sent og 1 opsynsbetjent bot og advarsel for å ha møtt beruset til tjeneste. Forøvrig har tjenestemennenes forhold i det hele været godt.

Som medlemmer av tilsynsrådene for året 1924 blev både for Botsfengslet og Akershus landsfengsel opnevnt de samme som for foregående år.

For Opstad fangekoloni og Landsfengslet for Kvinner som har funksjonærer felles med henholdsvis Opstad tvangsarbeidshus og Arbeidshuset for Kvinner, henvises til beretningen om tvangsarbeidshusene.

Direktøren for Akershus landsfengsel uttaler at lønningene fremdeles er for snaue i forhold til leveomkostningene, at fengslet som følge derav i de senere år gang på gang har mistet dyktige yngre betjenter, og at tilgangen på dyktige ansøkere er sparsom.

3. Fangetallet m. v. Tallene i tabell 1 knytter sig til antallet av tilfeller hvori fanger har sittet i fengsel i årets løp.

Det daglige middeltall av fanger i landsfengslene i 1923—24 var 411. Legges til disse det daglige middeltall av straffanger som satt i kretsfengslene og de større hjelpéfengsler i samme tidsrum, 362, og i småfengslene, 6, fremkommer et middeltall pr. dag av 779 fanger som har utholdt frihetsstraff.

4. Fangenes behandling og forhold i almindelighet. Enrumsfengsel har i Akershus landsfengsel været anvendt i 4 086 dager. I Opstad fangekoloni har behandling i enrum hele døgnet rundt været anvendt i tilsammen 32 dager; enrum om natten og i hviletidene i tilsammen 467 dager. I Botsfengslet og i Landsfengslet for Kvinner er alle fanger behandlet efter bestemmelsene om enrumsfengsel, for Botsfengslets vedkommende dog tildels med enkelte lempninger, særlig for utarbeidere.

Ved Botsfengslet har fangenes forhold i det hele været godt. Ingen rømning eller forsøk på det har fundet sted. 2 fanger begikk selvmord. Gymnastikkøvelsene for unge fanger i gymnastikklokalet og friluftsgymnastikken for fanger over 18 år har fortsatt på samme måte og med samme gode resultat som tidligere.

I Akershus landsfengsel var det 13 februar 1924 mytteri, idet størsteparten av fangene på grunn av misnøie med middagsmaten nektet å gå til sitt arbeide efter luftingen og blev gående i luftegården hele eftermiddagen uten å la sig tale til rette.

Direktøren uttaler at fengslets belegg med nogen få undtagelser består av recidivister, de fleste straffet mange ganger tidligere. I den lange tid de har levet i fengsler og arbeidshus, er deres æresfølelse og ansvarfølelse blitt svekket, og ikke sjelden er det fanger som mistviler om at det i fremtiden

skal bli bedre med dem. Blandt sådanne har kritikken over det nuværende samfund lett for å finne inngang. De legger skylden for sin ulykke over på samfundet, og de vilde glede sig, om det blev en grundig omkalfatring av samfundsforholdene. Det er tydelig å merke både av brev og samtaler at den almindelige følelse blandt fangene er mere proletarisk anstrøket enn tidligere.

Fra Opstad fangekoloni rømte 1 fange, som blev grepet igjen etter ca. 4 måneders fravær. Utenfor dette tilfelle var fangenes opførsel god.

I Landsfengslet for Kvinner har fangene utvist et meget godt forhold på en undtagelse nær, en eldre gatepike, som var fordringsfull og brysom. Ingen rømning eller noget forsøk derpå har funnet sted, og ingen fange er refset i året.

Fangenes fordeling i klasser ses av tabell 2.

De disiplinære refselsler som landsfengslenes fanger i året har været ilagt, vil ses av tabell 3. Av de 31 mannsfanger som i driftsåret har været ilagt refselsler, er 28 refset 1 gang, 2 2 ganger og 1 3 ganger.

Av fangene i Botsfengslet har 192, i Akershus landsfengsel 163 og i Landsfengslet for Kvinner 12 mottatt besøk av andre enn fengslets vedkommende. 120 fanger i Botsfengslet, 129 i Akershus landsfengsel, 4 i Opstad fangekoloni og 5 i Landsfengslet for Kvinner har hverken skrevet eller fått brev eller mottatt besøk. Heri er medregnet flere som ikke har hatt adgang til dette på grunn av den korte tid de har været i fengslet.

Lenker eller andre tvangsmidler har ikke været anvendt.

9 fanger løslatt på prøve fra Botsfengslet og 2 fra Landsfengslet for Kvinner har været fritatt for å stilles under tilsyn.

5. Arbeidsvirksomheten. Herom henvises til tabell 4. Verdien av landsfengslenes fabrikkbeholdninger, sammenlignet med de tilsvarende verdier året forut, viser ved Botsfengslet en forøkelse av kr. 5 747,01 og ved Akershus landsfengsel av kr. 14 687,70. For landsfengslene tilsammen blir det altså en forøkelse av kr. 20 434,71.

Alle i året løslatte fanger hadde ved utgangen arbeidspenger i behold. Av dem som blev løslatt fra Botsfengslet, hadde 44, fra Akershus landsfengsel 8, fra Opstad fangekoloni 0, fra landsfengslene for menn tilsammen 52 (ca. 11 pct.), og fra Landsfengslet for Kvinner 3 (ca. 23 pct.) mindre enn 10 kroner i behold ved utgangen. Over 100 kroner hadde ved Botsfengslet 17, ved Akershus landsfengsel 20, ved Opstad fangekoloni 1, ved Mæresmyren 1, altså ved mannsfengslene tilsammen 39 fanger (ca. 8 pct.). 1 kvinnefange (ca. 8 pct.) hadde over 100 kroner i behold.

I Akershus landsfengsel er 2 celler innredet til bokbinderi.

Direktøren for Akershus landsfengsel uttaler at fengslet søker å skaffe

alle fanger som kan og vil, virkelig fagutdannelse, og at man gang på gang hører at løslatte fanger gjør bruk av det de har lært i fengslet.

Direktøren for Landsfengslet for Kvinner uttaler at det går utmerket med det frivillige aftenarbeide. Fangene setter pris på å lære finere håndarbeide, og de får på den måte de lange aftener til å gå uten å merke trykket av fengslet.

6. Sjelepleien og undervisningen. B o t s f e n g s l e t. Gudstjeneste har været holdt hver søn- og helligdag, dels av presten, dels av fengslets førstelærer, en sjelden gang av en legmann. 5 nadverdgdustjenester har været holdt for ialt 31 nadverdgjester.

1 fange blev i årets løp konfirmert.

Foruten de fanger som på grunn av sykdom eller refselse har været hindret fra å overvære gudstjenesten, har også endel fanger nogen tid været holdt tilbake fra kirken, når det har været grunn til å frykte for at de skulde forstyrre gudstjenesten.

En og annen gang har det været musikkunderholdning ved siden av gudstjenesten.

Om sine erfaringer som sjelesørger for fengslets fanger uttaler presten bl. a.: «Her sitter folk fra høist forskjellige religiøse samfund, den lutherske frimenighet, katolikker, også et par jøder, uten at det har været mig mulig for hver enkelt av disses vedkommende å komme till bunns i den stilling de inntar til sin egen konfesjon. Idetheletatt er fangenes stilling til de dypere, religiøse spørsmål meget uklar, hvis det ikke ofte kommer frem i erklært hat mot all religion og et slags fornektelse, der anser det for sin plikt å stille sig avvisende til alle religiøse spørsmål. Påvirkning fra Rusland i den senere tid er heller ikke vanskelig å påvise. Til ikke så fås ære skal det dog sies at de hører gjerne på presten, når han taler i kirken, og også yder villig gehør i cellen, når man kommer inn på barndomserindringer fra hjem og kirke. Jeg bringer ofte forsettlig samtalen inn på dette, ti derved kan man likesom få tak i deres bedre jeg og få dem til å dvele et øieblikk ved denne side av livet. Våre samtaler kan da ofte slutte med at de lover mig å tenke litt på Vårherre, når de legger sig, og slutte dagen med et par foldede hender, mange legger da ofte til, idet vi skilles ad: «Hit skal jeg ialfall aldrig komme mere, hr. pastor.»

Av egentlig religiøst påvirkede synes det ikke å være så få, men hvor lenge det vil vare når de kommer ut, er et annet spørsmål — — —.

A k e r s h u s l a n d s f e n g s l e t. Det har i året været holdt gudstjeneste hver søn- og helligdag, som regel ved fengslets prest, enkelte ganger ved andre prester eller ved legmenn. Nadverd har været tillyst 3 ganger, men kun 1 gang med resultat. Ved den leilighet blev det holdt skriftemål og nadverd for 5 deltagere. Presten uttaler at det er første gang i de siste 3 år at dette

har hendt. Fangenes forhold i kirken har, uttaler presten, i det hele og særlig siden februar måned været meget godt — på enkelte undtagelser nær, idet enkelte fanger forlot kirken midt under gudstjenesten. Grunnen hertil var særlig den at de var skuffet over ikke å få musikalsk underholdning. På sang og musikk setter de allerfleste fanger stor pris. Og frivillig møtende religiøse sangkor, solosangere, strykeorkestre har da en rekke av søndager gledet oss alle ved sine prestasjoner. Fra februar måned blev av disiplinære hensyn antallet av fanger som skulde delta i gudstjenesten, begrenset, så bare omkring halvparten av belegget fikk være med ad gangen. Samtidig blev alle eftermiddagsunderholdninger innstillet.

Frelsesarmeens general, Bramwell Booth, besøkte fengslet en eftermiddag med stab og musikkorps, og det var en stor dag for fangene, uttaler direktøren.

Flere fanger har erklært at de ikke ønsker å gå i kirke, og direktøren mener det er et spørsmål om ikke kirketvangen helt bør opheves.

Om de ukentlige bibeltimer uttaler presten at tilhørernes antall har vekslet mellem 12 og 20, og at tallet ikke er stort i og for sig, men relativt ikke å forakte, når man kjenner til hvad disse fanger må gjennomgå fra kameratene, hvad de må døie av spott og ukvemsord.

Om undervisningen og fengslenes bibliotek skal man i tilknytning til tabell 5 meddele følgende:

Botsfengslet. Skolen har været drevet på samme måte som i forrige beretningsår, med en høiere og en lavere avdeling. Den lavere avdeling har hatt 2 parallellklasser. Videre har det som tidligere været et parti i engelsk. Likesom i forrige beretningsår blev undervist i musikk og salmodikonspill istedetfor i tegning, og de som fikk undervisning heri, blev tatt blandt de fanger som var i 3dje klasse og derover. Fangenes forhold i skolen var som vanlig utmerket. De 82 skolepliktige som ikke fikk skoleundervisning, var av forskjellige grunner hindret fra å delta.

Presten og førstelæreren har som tidligere skiftevis holdt foredrag onsdagene; en sjelden gang har det også været en fremmed foredragsholder.

Endel av fangene fikk undervisning i sin celle, derav 3 i tysk og 1 både i tysk og engelsk. 4 fikk ekstraundervisning i skrivning; av disse var de 3 under 30 år. 2 fanger fikk anledning til å delta i Norsk Korrespondanceskole, samtidig med at de deltok i fengslets skole. 1 fange gjennomgikk et kursus i bokholderi og 1 i navigasjon, begge tok eksamen og fikk gode karakterer (henholdsvis 1,75 og 1,25). Denne siste fange fikk ved første innsettelse i Botsfengslet karakteren 5 for regning og kunde av de 4 regningsarter kun addisjon. Han fikk imidlertid gjennom skolegangen i fengslet interesse for regning og greiet på slutten de vanskeligste regneoppgaver til middelskoleeksamen.

I sangundervisningen har 65 fanger deltatt. Koret har som vanlig innøvet salmer og sanger som synges ved gudstjenesten og i kirkeskolen onsdagene.

Biblioteket inneholder nu 7 120 bind.

I Akershus landsfengsel blev skolen i beretningsårets siste halvdel igjen delt i 3 avdelinger på grunn av det større antall fanger. Undervisningen i øverste avdeling blev søkt lagt så høit som elevenes kunnskaper tillot. De skolepliktige fanger som ikke fikk undervisning, hadde tidligere gått gjennom fengslets skole eller blev fritatt på grunn av sykdom. Enkelte blev holdt utenfor på grunn av disiplinære forhold. Hovedfagene har været kristendoms kunnskap, norsk og regning. Presten uttaler at fangene ofte kvier sig for å begynne «å lese igjen», men at de som regel efter nogen tids forløp liker det godt og gjør påskjønnelsesverdige fremskritt. Læreren uttaler at fangenes opførsel var meget god, og at mange av dem var meget flittige.

Sangen — som en tid hadde været ledet av en særlig musikalsk fange — blev som tidligere ledet av organisten.

Brevskrivningen har, uttaler presten, været meget livlig.

Interessen for lesning har været likeså stor som før og biblioteket flittig benyttet. Presten uttaler at det særlig er underholdende literatur og de illustrerte blad som benyttes. Belærende lesning benyttes ikke så meget, og de religiøse bøker brukes sørgelig litet. Enkelte religiøse tidsskrifter leses dog både ofte og gjerne.

Biblioteket inneholdt ved beretningsårets utgang 6 092 bind.

Lærerinnen ved Landsfengslet for Kvinner uttaler at fangene i skolen er interesserte og lærvillige og gjør fremgang, og at det er lett å holde orden og disiplin blandt dem.

For Opstad fangekolonis vedkommende henvises til avsnittet om tvangsarbeidshusene.

7. Kosten. Ved Botsfengslet blev av lægen forordnet avvikende kost for forskjellige fanger i tilsammen 1129 dager. Dessuten er efter hans ordre utdelt 3 561 kg. hveteløff, 3 826 l. nysilt melk og 36 kg. meierismør til fanger som har tatt av i vekt eller har været brystlidende.

Ved Akershus landsfengsel er efter lægens ordre utdelt ialt 20 985 kostporasjoner utenfor det vanlige regulativ. Dessuten er tilstaaet ekstraforpleining i 1 978 tilfeller.

Ved Landsfengslet for Kvinner er av lægen forordnet avvikende kost til forskjellige fanger i tilsammen 93 dager, og det er gitt ekstraforpleining i 75 tilfeller utenfor dem som er forordnet av lægen.

Ekstrakost har som vanlig været tilstått alle fanger ved de store helger og også ellers av og til.

Den daglige utgift til kost pr. fange har været: i Botsfengslet kr. 1,04, i Akershus landsfengsel kr. 1,24, ved disse to fengsler underrett kr. 1,14, heri medregnet den regnskapsførte verdi av kjøkkenfangenes arbeide og utgiftene til tobakk.

8. Sundhetstilstanden. Herom henvises til t a b e l l 6.

2 fanger fra Botsfengslet og 4 fra Akershus landsfengsel blev lagt inn i Rikshospitalet, 1 fra Akershus landsfengsel og 1 fra Landsfengslet for Kvinner i Diakonhjemmets sykehus. 1 kvinnefange blev lagt inn i Ullevål sykehus og 1 i Kvinneklubben. 1 fange fra Botsfengslet blev som sinnssyk innlagt i Gaustad asyl, og 1 blev overført dit for å undergis judisiell observasjon. Straffen blev avbrutt for 1 fange i Botsfengslet på grunn av sykdom.

Antallet av sykedager i Botsfengslet har været adskillig større enn i forrige beretningsår og skyldes at enkelte fanger med kroniske sykdommer (sukkersyke, tuberkulose) var sykmeldt hele året eller det meste av det. Det inntraff 1 dødsfall ved sykdom (svær hjertefeil); 2 ved selvmord. Dessuten var det 3 selvmordsforsøk av mere alvorlig karakter.

Lægen uttaler at fengslet søker å forebygge at nogen fange dør i fengslet, av hensyn både til fangen selv og til hans pårørende. Om avbrytelse av straffen i sykdomstilfelle som hjertefeil og lungetuberkulose uttaler han: «Flere ganger har private læger utstedt attest om at en dømt person med tuberkulose ikke vil kunne tåle fengselsopholdet, — enkelte har brukt en slik attest som et slags fribrev til ustraffet å fortsette med tyveri o. lign. Når en tuberkuløs så tilslutt allikevel må innsettes i Botsfengslet, har hans tilstand ofte bedret sig i en forbausende grad under opholdet her. Det sier sig også selv at en proletarisk tilværelse i drikk og lediggang, ofte uten fast losji, er farligere for en tuberkuløs enn fengslets regelmessige liv, med ordentlig ernæring, stadig lægetilsyn o. s. v. — — — Jeg har ikke hittil sett noget eksempel på at fengselsopholdet i og for sig har forværret tilstanden. Men ved tuberkulose i siste stadium anser jeg det som inhumant å beholde en fange i fengslet (frasett meget farlige forbrydere, av hvem man fremdeles mener å måtte frykte forbrydelser).» Lægen klager over at det blir stadig vanskeligere å få syke fanger innlagt i sykehus, og over at sykehusene bl. a. nektet å ta imot en patient som burde opereres for et stort lyskebrokk, og en patient med frisk syfilis. Flere fanger blev av en spesialist behandlet i fengslet for syfilis med salvarsan.

Om de 213 av beretningsårets fanger som for første gang kom inn i Botsfengslet, opplyser lægen at 47 (ca. 22 %) frembød forskjellige psykiske abnormiteter. 7 var imbesille, 14 inferiøre forøvrig, 2 døvstumme og etisk defekte, 1 sinnssyk, 18 psykopater av forskjellig type, 4 led av præsenil svekkelse og 1 sannsynligvis av epilepsi.

66 av de nevnte 213 fanger hadde hatt gonoré og 24 syfilis. Av disse

hadde 12 hatt begge sykdommer. 78 (ca. 37 %) av de første gang innkomne fanger hadde således hatt gonoré eller syfilis eller begge sykdommer.

Sundhetstilstanden har i alle landsfengslene været god.

9. Bygningene og eiendommene. B o t s f e n g s l e t. I centralhallen blev opsatt en kiosk til bruk for den vakthavende. På Åkebergløkken blev opsatt et nytt hundehus med inngjerdet hundegård. I hundehuset og i alléen fra Åkebergveien til fengslet blev innlagt elektrisk lys. Vannledning blev lagt til pileplantningen.

I søndre fløi og i forgården blev vannledningen omlagt, da den var rustet igjen, så det ikke lenger lot sig gjøre å stake den op.

A k e r s h u s l a n d s f e n g s e l. Man har i året fortsatt med omlegning av vannrørene i forskjellige bygninger, med innsetning av vannlåser o. l., og det elektriske nett er utvidet for benyttelse av billig strøm. Maskinmesterboligen har gjennomgått en grundig reparasjon, særlig har arbeide været anvendt på å tørlegge kjelleren.

Forøvrig har ved begge fengsler været utført vanlige vedlikeholdsarbeider.

10. Inntekter og utgifter. Herom henvises til tabell 7 og for Opstad fangekolonis og Landsfengslet for Kvinners vedkommende til tabell 27.

11. Oplysninger om innkomne og løslatte fanger. Herom henvises til tabellene 8—15. Tabellene 8—14 gjelder bare fanger som i kalenderåret 1923 er kommet inn etter ny dom som efter de almindelige regler skal avsones i landsfengsel, og tabell 15 de i 1923 innkomne fanger som har været løslatt på prøve. Med hensyn til tabell 8, fangenes forbrydelser, er å merke at hver fange bare er ført op under en enkelt gruppe forbrydelser. Når en fange samtidig er dømt for to eller flere forbrydelser som tilhører forskjellige av de opstilte grupper, er han i tabellen ført op med den forbrydelse som efter vedkommende straffebud kan medføre den største straff, eller, hvor forholdet i så henseende er det samme, den forbrydelse som fremstiller sig som hovedforbrydelsen, eller som best karakteriserer fangen.

I tabell 9 er straffetiden avkortet med tilstått fradrag for varetektsfengsel og transport.

I tilknytning til tabell 12 om fangenes bosted kan meddeles at det i kalenderåret 1923 på hvert 10 000 personer over den kriminelle lavalder, 14 år, faller følgende antall innsettelse efter dom:

Fra hele riket	5,6 menn	0,1 kvinner	2,7 tils.
» landdistriktene	2,3	» 0,02	» 1,1 »
» samtlige byer	13,3	» 0,3	» 6,1 »
» Kristiania	22,2	» 0,7	» 10,2 »

1 fange var av kvænsk herkomst.

Kretsfengslene og de større hjelpefengsler 1923—1924.

1. Fengslene i almindelighet. Fortegnelse over kretsfengslene og de større hjelpefengsler med oppgave over antallet av fangerum i hvert fengsel finnes i Årboken 1919, tabell 20, jfr. Årboken 1923 s. 8. Se dog under nr. 9 (s. 14) i denne årbok.

Kristiania kretsfengsel. En stor del av driftsåret var hovedfengslet overfylt, så det i en rekke enkeltceller måtte anbringes 2 fanger. Dessuten måtte fanger overføres til utenbys fengsler. Kvinneavdelingen i fengslet blev nedlagt fra 1. august 1923, og kvinnefanger i Kristiania blev efter den tid satt inn i et med Landsfengslet for Kvinner forbundet hjelpefengsel.

Skedsmo kretsfengsel blev fra 8. september 1923 midlertidig (på 5 år) overtatt av Akershus fylke for å benyttes som pleiehjem for sinnssyke.

Drammens kretsfengsel har til stadighet hatt for litet fangerum. Ialt har i driftsåret 192 fanger måttet overflyttes til andre fengsler på grunn av plassmangel.

Trondhjems kretsfengsel har det også ofte været trangt om plass, så flere fanger har måttet settes i samme celle. Endel fanger måtte også overføres til Stenkjær hjelpefengsel. Av andre fengsler som i driftsåret har hatt for liten plass, kan nevnes hjelpefengslene i **Sarpsborg**, **Moss** og **Tønsberg**, det siste har til stadighet været overfylt.

2. Funksjonærene. Oppgave over fengslenes bestyrere og regnskapsførere er tatt inn i Årboken 1919, tabell 20. Senere er ingen forandring inntrått, når undtas at det ved Trondhjems kretsfengsel er blitt ny bestyrer. Ved kgl. resol. av 5 november 1921 blev nemlig byskriver i Trondhem Oskar Pfaff beskikket som bestyrer fra 1 desember s. å.

I vaktmesterstillingene ved kretsfengslene og de større hjelpefengsler fant i driftsåret følgende forandringer sted, jfr. Årboken 1919 s. 11—13 og senere forandringer i Årbøkene 1920 s. 11, 1921 s. 12, 1922 s. 11 og 1923 s. 8:

Kristiania kretsfengsels annekst: Vaktmester Gulbrandsen fikk ved opnådd aldersgrense avskjed fra 2 august 1923. I hans sted blev betjent ved Kristiania kretsfengsel Karl Eidem ansatt som vaktmester fra den påfølgende dag.

Hamar kretsfengsel: Vaktmester Sagmo fratratte likeledes efter opnådd aldersgrense 1. juli 1923, men fortsatte som konstituert inntil 1. desember s. å., da vaktmester ved Haugesund hjelpefengsel Johannes Martinsen Skie overtok stillingen.

Sandefjord hjelpefengsel: Vaktmester Anstensen søkte

avskjed og fratratte 10 juli 1923. Som ny vaktmester ansattes fengselsbetjent ved Trondhjems kretsfengsel Waldemar Schäffer fra 1 august s. å.

Haugesund hjelpefengsel: Efter vaktmester Skies forflytning til Hamar blev i hans sted ansatt vaktmester ved Vik hjelpefengsel Jørgen Selbak, som overtok posten 1 mars 1924.

Som medlemmer av tilsynsrådene ved kretsfengslene blev for året 1924 opnevnt de samme som var opnevnt for 1923 (jfr. Årboken 1923 s. 9 med tidligere henvisninger), når undtas at ved Kristiania kretsfengsel disponent G. Gulliksen blev opnevnt som medlem istedenfor fru Martha Tynæs, idet fengslet fra 1 august 1923 kun mottar mannsfanger, jfr. fengselslovens § 8.

3. Fangetallet m. v. Med hensyn til tabellene 16, 17, 19 og 20 bemerkes at de angir antallet av de tilfeller som er å henhøre under de forskjellige grupper, men ikke antallet av forskjellige personer. En og samme person som er gått over fra varetektfengsel til straffavsoning, eller som har utstått forskjellige slags fengsel eller har sittet i fengsel flere ganger i driftsåret, er således regnet med to eller flere ganger.

Følgende opgave viser antallet av fanger og fangedager i kretsfengslene og de større hjelpefengsler i de 10 siste år:

	Antall fanger.			Antall dager.		
	M.	K.	Tils.	M.	K.	Tils.
1 juli 1914—30 juni 1915	17 146	1 189	18 335	185 388	17 498	202 886
1 juli 1915—30 juni 1916	19 246	1 273	20 519	205 314	20 750	226 064
1 juli 1916—30 juni 1917	19 341	1 197	20 538	213 338	19 332	232 670
1 juli 1917—30 juni 1918	13 159	906	14 065	186 859	14 062	200 921
1 juli 1918—30 juni 1919	12 891	897	13 788	180 625	12 107	192 732
1 juli 1919—30 juni 1920	11 966	760	12 726	155 862	10 303	166 165
1 juli 1920—30 juni 1921	13 677	801	14 478	173 126	10 994	184 120
1 juli 1921—30 juni 1922	14 964	772	15 736	178 903	11 647	190 550
1 juli 1922—30 juni 1923	17 425	758	18 183	210 920	12 803	223 723
1 juli 1923—30 juni 1924	17 956	999	18 955	226 034	14 680	240 714

Siden driftsåret 1919—20, da tallene var lavest i 10 året, har det altså været stadig stigning såvel i antallet av fanger som av fangedager.

Det samlede antall straffanger som i 1923—24 satt i kretsfengslene og de større hjelpefengsler, var i alt 11 715 (nemlig 11 267 menn og 448 kvinner), derav fanger som utstod frihetsstraff fordi de ikke hadde betalt bøter 9 088 (8 753 menn og 335 kvinner) og andre fanger som utstod frihetsstraff 2 627 (2 514 menn og 113 kvinner).

Vann- og brødstraff — alene eller i forbindelse med annen frihetsstraff — er i årets løp utholdt av 9 442 fanger (9 186 menn og 256

kvinner), i gjennemsnitt daglig 178,9 (174,6 menn og 4,3 kvinner). 7 861 av vann- og brødfangene (7 665 menn og 196 kvinner), i gjennemsnitt daglig 129,3 (126,7 menn og 2,6 kvinner) sonet bøter. Antallet av andre straffanger som utholdt vann- og brødstraff, var 1 581 (1 521 menn og 60 kvinner), daglig middeltall 49,6 (48,0 menn og 1,6 kvinner).

Fengsel med hårdt nattleie har i driftsåret været utholdt av 18 fanger (alle menn) i tilsammen 210 dager. 3 menn sonet bøter på denne måte i 24 dager.

Ingen fange utholdt heftestraft.

Militær arrest utholdtes av tilsammen 249 fanger i 1 273 dager. Av dem sonet 13 bøter i 43 dager.

Straffetidens gjennomsnittlige lengde utgjorde for samtlige straffanger: i kretsfengslene 11,3 dager (for menn 11,2 og for kvinner 12,8), i de større hjelpefengsler 11,4 dager (for menn 10,8 og for kvinner 18,1), i de nevnte fengsler tilsammen 11,3 dager (for menn 11,1 og for kvinner 16,4). For boteavsonere var den gjennomsnittlige straffetid 7,9 dager (7,4 for menn og 13,2 for kvinner).

For andre straffanger var middeltiden i kretsfengslene 23,2 dager (for menn 23,1 og for kvinner 25,7), i de større hjelpefengsler 23,1 dager (for menn 22,8 og for kvinner 26,3), i de nevnte fengsler tilsammen 23,2 dager (for menn 23,0 og for kvinner 26,1).

Antallet av fanger som ikke utstod straff (herunder medregnet 4 barn under 14 år, som foreløbig var anbragt i fengsel) var 7 240 (6 689 menn og 551 kvinner). Fengseltidens gjennomsnittlige lengde for sådanne fanger var 14,9 dager.

Det daglige middeltall av straffanger i kretsfengslene og de større hjelpefengsler var i 1923—24 342 menn og 20 kvinner, tilsammen 362. Dette er 2,0 pr. 10 000 innbyggere av den tilstedeværende folkemengde over 14 år 1 desember 1920. Av andre fanger var det daglige middeltall 275 menn og 20 kvinner, tilsammen 295 eller 1,6 pr. 10 000 innbyggere.

Følgende opgave viser fangetallets bevegelse i årets løp i alle kretsfengsler og større hjelpefengsler underrett:

	Straffanger.		Andre fanger.		Tilsammen.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Antall ved årets begynnelse	310	12	288	12	598	24
I årets løp er kommet inn	10 957	436	6 401	539	17 358	975
Samlet antall i året	11 267	448	6 689	551	17 956	999
I årets løp er gått ut	10 973	428	6 426	528	17 399	956
Antall ved årets utgang	294	20	263	23	557	43

Det høieste belegg på samme tid av alle slags fanger under ett hadde Kristiania kretsfengsel med 303 fanger i hovedfengslet og annekset tilsammen. Bergens kretsfengsel hadde det næst høieste belegg med 94 fanger.

Tabell 19 viser at antallet av fanger under 21 år utgjorde 8,6 pct. av det hele belegg (menn 8,3 pct. av mannsfangene og kvinner 13,3 pct. av kvinnefangene).

Av tabell 20 fremgår at straffetiden for utgatte fanger i 1 763 tilfeller (15,5 pct.) var 1—2 dager og i 5 049 tilfeller (44,3 pct.) fra 1—5 dager.

4. Fangenes behandling og forhold i almindelighet. Kristiania kretsfengsel. 3 mannlige varetektsfanger har i driftsåret været tildelt refselsler med fengsel på vann og brød. Ingen rømning har funnet sted og heller ikke er det foretatt noget alvorligere forsøk herpå. Jern eller andre tvangsmidler har ikke været anvendt, men på grunn av opsetsighet eller forstyrrelse av fengslets ro har enkelte fanger været anbragt i sikkerhetscelle.

Ved de øvrige kretsfengsler og større hjelpefengsler er refselse bare anvendt i ett fengsel, nemlig i Kongsvinger hjelpefengsel på 1 fange. Dessuten har 3 fanger utholdt refselse i Stenkjær hjelpefengsel for rømning fra Mæresmyren. 6 rømninger har funnet sted i driftsåret, nemlig 1 fra Fredrikshald, 1 fra Moss (3 varetektsfanger samtidig), 2 fra Holmestrand (den ene fra fengslet selv og den annen fra rettslokalet), 1 fra Larvik og 1 fra Hammerfest. Dessuten blev det gjort 3 rømningsforsøk, 2 fra Hønefoss og 1 fra Larvik hjelpefengsel.

5. Arbeidsvirksomheten. Herom henvises til tabell 21.

6. Sjelepleien og undervisningen. Kristiania kretsfengsel. Gudstjeneste har været holdt på alle årets søn- og helligdager. I prestens ferietid har enkelte kjente legmenn preket for fangene. Også på de store høitider har de været til hjelp. Om fangenes forhold under gudstjenesten uttaler presten, at det har været meget godt. I Hamarkretsfengsel har preken av og til været holdt i fengslets korridor. Bergens kretsfengsel. I årets løp er det hver søn- og helligdag holdt gudstjeneste i fengslet. Trondhjems kretsfengsel. Presten har, når han er blitt varslet, holdt andakter i fengselskorridorene. Sarpsborg hjelpefengsel. Ved enkelte anledninger har det været holdt gudstjeneste i fengslet. Ålesund hjelpefengsel. Gudstjeneste ved de store høitider har været holdt som tidligere. Ved de øvrige fengsler har sjelepleien i regelen bare bestått i prestens besøk i fengslene og samtale med fangene. I flere av de noget større fengsler har også kristelige foreninger og andre om søndagene underholdt fangene med sang og musikk.

Undervisning ved lærer har ikke været meddelt i noget av fengslene undtagen Kristiania og Bodø kretsfengsler.

7. **Kosten.** Gir ikke anledning til nogen bemerkning.

8. **Sundhetstilstanden.** I Kristiania kretsfengsel har lægen ialt behandlet 362 mannlige og 2 kvinnelige fanger. I sykehus blev innlagt 8 menn, hvorav 3 etter sundhetskommisjonens ordre. Der forefalt ikke noget dødsfall i året. Et forsøk på selvmord fant sted, men det var neppe alvorlig ment.

Om sundhetstilstanden i de øvrige kretsfengsler og større hjelpefengsler kan meddeles at 20 fanger blev innlagt i sykehus og 7 i sinnssykeasyll, 3 fanger fikk straffen avbrutt på grunn av sykdom og 1 fange var for svak til å kunne utstå skjerpet fengsel på vann og brød. I Moss hjelpefengsel avgikk en fange ved døden i driftsåret.

9. **Bygningene.** Hamar kretsfengsel. Fangerummenes antall er i tabell 20 i årboken for 1919 oppgitt til ialt 28 fangerum. Da et av fellesrummene imidlertid nu er tatt i bruk som verkstedrum, er det kun 27 fangerum ialt. Skiens kretsfengsel. Fangerummenes antall har tidligere været oppgitt til 18 enkeltceller og 2 fellesrum, jfr. tabell 20 i årboken for 1919. Dette er feil. Fengslet har 19 enkeltceller og 2 fellesrum. Bergens kretsfengsel. I kjellerrummet under den nye tilbygning er installert 1 båndsg, 1 sirkelsag og 1 dreierbenk med elektrisk kraft. I det gamle karbadrum er innredet nytt bad med 3 duscher kaldt og varmt vann samt 1 karbad. Sandefjord hjelpefengsel. En ny celle (nr. 6) blev innredet og tatt i bruk. Kabelvåg hjelpefengsel. Snekkerverksted blev innredet på fengselsloftets østre ende.

Cellevinduer etter direktør Thraps modell er i driftsåret satt inn i fengslene i Fredrikshald, Sarpsborg, Moss, Hønefoss, Kongsberg, Horten, Tønsberg, Stenkjær, Namsos og Vadsø.

10. **Inntekter og utgifter.** Herom henvises til tabell 22. I denne er under «Andre inntekter» ført op kr. 47 364,45, mens statsregnskapet her har kr. 65 043,03. Uoverensstemmelsen skriver sig fra at en sum av kr. 17 678,58 vedkommende Kristiansunds hjelpefengsel i statsregnskapet feilaktig er ført under denne konto. Utgiftene til «Bygningene» er i tabellen ført op med kr. 175 487,20, i statsregnskapet står ved en summeringsfeil på kr. 1 000,00 kr. 174 487,20. «Andre utgifter» er i tabellen ført op med 217 542,11, i statsregnskapet med kr. 214 982,09. Grunnen til uoverensstemmelsen er dels en feilsummering på kr. 2 000,00, dels skyldes den at et dyrtidstillegg på kr. 560,02 ikke er tatt med i statsregnskapet.

Fordeles de i tabellen opførte inntekter og utgifter på det gjennomsnittlige fangebelegg i kretsfengslene og de større hjelpefengsler (jfr. tabell 18), vil det ses at inntekten og utgiften pr. fange på de forskjellige konti i driftsåret har utgjort:

	Kretsfengslene og de større hjelpefengsler tilsammen.		Kristiania kretsfengsel.	
	årlig.	daglig.	årlig.	daglig.
Inntekter:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Arbeidsdriften	346,19	0,95	405,44	1,11
Andre inntekter	75,00	0,20	20,81	0,05
Tilsammen . .	421,19	1,15	426,25	1,16
Utgifter:				
Lønninger	1 125,34	3,07	877,32	2,40
Leiehjelp	236,74	0,65	193,95	0,53
Kost	487,22	1,33	428,49	1,17
Lys og brenne	302,69	0,83	152,38	0,41
Bygningene	277,88	0,76	242,77	0,66
Arbeidsdriften	187,18	0,51	229,66	0,63
Andre utgifter	344,47	0,94	273,69	0,75
Tilsammen . .	2 961,52	8,09	2 398,26	6,55

Nettoutgiften pr. fange i alle kretsfengsler og større hjelpefengsler tilsammen blir altså årlig kr. 2 540,33 og daglig kr. 6,94. I Kristiania kretsfengsel alene blir nettoutgiften pr. fange årlig kr. 1 972,01 og daglig kr. 5,39.

De bidrag som av fengselsdistriktene betales til statskassen i henhold til fengselslovens § 62, utgjorde i 1923—24 tilsammen kr. 205 823,60. De er ikke tatt med i det foran omhandlede driftsregnskap, jfr. Årboken 1922, s. 15.

Småfengslene 1923—1924.

Om fengslenes beliggenhet og fangerummenes antall i hvert fengsel henvises til Årboken 1920, jfr. Årboken 1921 s. 18, 1922 s. 16 og 1923 s. 13. Der var 90 småfengsler 1 juli 1923, idet Brønnøy fengsel var blitt nedlagt 30 juni 1923.

Av t a b e l l 23, hvori er utelatt de fengsler som ikke hadde noget fangebelegg i året, ses at det i småfengslene i 1923—24 satt 783 varetektsfanger (759 menn og 24 kvinner) og 301 straffanger (297 menn og 4 kvinner), altså i det hele 1084 fanger (1056 menn og 28 kvinner). Fangetallet i småfengslene 30 juni 1924 var 20 (hvorav 1 kvinne) fordelt på 14 fengsler. Av fangene var 3 menn og 1 kvinne, ialt 4, straffanger og 16 varetektsfanger.

Det gjennomsnittlige daglige belegg var 20,1 varetektsfanger og 5,7 straffanger, tilsammen 25,8.

Inntektene ved småfengslene var i 1923—24 kr. 3 873,78 og utgiftene kr. 100 849,95 (tabell 24).

Tvangsarbeidshusene 1923—1924.

1. Arbeidshusene og deres distrikter. De mannlige tvangsarbeidere blev i driftsåret satt inn i Opstad tvangsarbeidshus, Nærbø, Jæren, de kvinnelige i Arbeidshuset for Kvinner, Kristiania.

2. Funksjonærene. Opstad tvangsarbeidshus. Doktor Leif Althand Teig blev ansatt som læge ved arbeidshuset fra 21 september 1923. Kasserer Opdal fratratte 20 august 1923 for å overta forvalterstillingen ved Akershus landsfengsel. I hans sted blev 10 august 1923 ansatt Rudolf Dreyer. Vaktmester Christian Tharaldsen hadde permisjon på grunn av sykdom fra 11 januar 1924 til beretningsårets utgang.

Ved Arbeidshuset for Kvinner var forholdene forsåvidt funksjonærene angår, de samme som i forrige beretningsår.

På grunn av sykdom har ved Opstad tvangsarbeidshus 25 funksjonærer været tjenestudyktige i tilsammen 1 343 dager og ved Fengslene og Arbeidshuset for Kvinner 12 i tilsammen 215 dager. Direktøren for Opstad tvangsarbeidshus uttaler at funksjonærenes forhold gjennomgående har været upåklagelig. Ingen funksjonær har været ilagt nogen disiplinærstraff.

Som medlemmer av tilsynsrådene for 1924 var opnevnt de samme som for foregående år; ved Arbeidshuset for Kvinner blev dog statsadvokat K. Welhaven beskikket som medlem for en tid hvori statsadvokat Furu forrettet som lagmann.

3. Antallet av tvangsarbeidere m. v. Herom henvises til tabell 25 hvor de opførte tall angir antallet av tilfeller, hvori tvangsarbeidere i årets løp er satt inn i eller gått ut av arbeidshus.

4. Tvangsarbeidernes behandling og forhold i almindelighet. I Opstad tvangsarbeidshus har behandling i enrum hele døgnet været anvendt i tilsammen 3 520 dager, enrum om natten og i hviletidene i tilsammen 8 886 dager. Av sikkerhetshensyn har enrum været anvendt i 358 dager. Forøvrig har enrum været anvendt ved tvangsarbeidernes ankomst og utgang, under sykdomstilfeller og når en tvangsarbeider selv har ønsket det. I Arbeidshuset for Kvinner har behandling i enrum været anvendt i tilsammen 1 585 dager. Forøvrig er alle tvangsarbeidersker behandlet i fellesskap om dagen. Alle er holdt i enrum om natten. Ingen tvangsarbeiderske har været satt i enrum av sikkerhetshensyn. Jern eller tvangstrøie har ikke i året været anvendt i tvangsarbeidshusene.

Fra Opstad tvangsarbeidshus rømte 3 tvangsarbeidere. 1 tvangsarbeider gjorde et selvmordsforsøk.

Av tvangsarbeiderne var ved årets utgang:

i 1ste klasse	205	menn	og	29	kvinner	
i 2den	»	92	»	»	12	» og
i 3dje	»	9	»	»	6	»

I Opstad tvangsarbeidshus er 28 personer refset disiplinært, derav 2 4 ganger hver, 1 3 ganger, 4 2 ganger hver og 21 1 gang hver. De ilagte refselsler har bestått i nektelse av beskjeftigelse (1 g.), inndragning av arbeidspenger (9 g.), nedsettelse i klasse (5 g.), innsettelse i enrum for en tid som ikke regnes med i tvangsarbeidstiden (2 g.), innsettelse i straffcelle (34 g.), hårdt natteleie (14 g.) og vann og brød (10 g.). Ved Arbeidshuset for Kvinner er 2 tvangsarbeidersker refset 1 gang hver, den ene med innsettelse i enrum for en tid som ikke regnes med i tvangsarbeidstiden, den annen med vann og brød.

I Opstad tvangsarbeidshus har 12, i Arbeidshuset for Kvinner 35 tvangsarbeidere mottatt besøk av andre enn arbeidshusets vedkommende. 177 tvangsarbeidere i Opstad tvangsarbeidshus og 6 i Arbeidshuset for Kvinner har hverken skrevet eller fått brev eller mottatt besøk.

Direktøren for Opstad tvangsarbeidshus uttaler at tvangsarbeidernes forhold i det store og hele tatt har været meget godt, når undtas ca. 5 % av det hele belegg som det alltid er et eller annet bryderi med. Han uttaler som sitt bestemte inntrykk at utearbeide virker meget heldig og er den form for beskjeftigelse som man i størst mulig utstrekning bør anvende. Tillitssystemet har som tidligere været anvendt i meget stor utstrekning og med meget gode resultater.

På grunn av det sterkt økede belegg blev man nødt til å skaffe mere plass. En særskilt kolonibygning med plass for 34 mann blev derfor opført, og det blev truffet bestemmelse om forskjellige lempninger i behandlingsreglene for de tvangsarbeidere som blev anbragt der. I kolonien, som blev tatt i bruk 1 mai 1924, har, uttaler direktøren, disiplinen været eksemplærisk. Tvangsarbeiderne setter stor pris på den tillit som vises dem, og de normalt utviklede av dem setter også sin ære i ikke å misbruke den. Koloniens arbeidere har også vist megen iver og dyktighet i sitt arbeide. Direktøren mener at dette ikke bare skyldes deres arbeidsdyktighet, men også er en følge av den frie behandlingsmåte.

Av de tvangsarbeidere som i driftsåret er løslatt på prøve fra Opstad tvangsarbeidshus, er 84 stillet under tilsyn av forsorgsforeninger, 2 under tilsyn av private, 4 av politiet, 5 av fattigvesen og 4 av sundhetskommisjon. 17 er latt uten tilsyn, da de skulde reise tilsjøs.

Direktøren for Arbeidshuset for Kvinner uttaler at de fleste tvangsarbeidersker har opført sig meget godt, og at det ikke er forekommet noget særlig uheld. Alle tvangsarbeidersker er lært op i et eller annet fag som de senere kan ernære sig ved, og man har forsøkt å øve dem op til flid og selvkontroll. De fleste synes å befinne sig ganske vel under opholdet i arbeidshuset.

5. Arbeidsvirksomheten. Oplysninger herom finnes i t a b e l l 26.

Verdien av tvangsarbeidshusenes fabrikkbeholdninger, sammenlignet med de tilsvarende verdier året forut, viser ved Opstad tvangsarbeidshus en forøkelse av kr. 11 562,32 og ved Arbeidshuset for Kvinner av kr. 10 916,01, for tvangsarbeidshusene tilsammen altså en forøkelse av kr. 22 478,33. Alle de i driftsåret l o s l a t t e tvangsarbeidere hadde arbeidspenger i behold ved utgangen. 39 (23 %) av de mannlige og 12 (55 %) av de kvinnelige tvangsarbeidere hadde over 100 kroner i behold ved utgangen. Under 10 kroner hadde 5 mannlige tvangsarbeidere (3 %).

Direktøren for Arbeidshuset for Kvinner uttaler at man forsøker å veksle med arbeidet, så tvangsarbeiderskene etterhvert får lære rengjøring, vask, søm og strikking. Mange av tvangsarbeiderskene er ivrig interessert i det frivillige aftenarbeide, og det er overraskende å se hvilken formsans og farvesans mange av dem har. Av de oparbeidede gjenstander får de lov til å kjøpe enkelte ting som de kan sende hjem til jul og fødselsdager. Prisen settes i sådanne tilfeller lavt. I årets løp har mange tvangsarbeidersker brukt en del av arbeidspengene til tanngleie og til kjøp av lommeur.

6. Sjelepleien og undervisningen. Ved Opstad tvangsarbeidshus er gudstjeneste og i vinterhalvåret bibeltimer og religiøse foredrag holdt som tidligere.

Av underholdende og oppbyggelig art er holdt 8 kirkekonserter av forskjellige mannskor og musikkorps fra Stavanger og Sandnes og 8 belærende foredrag med lysbilleder av tilreisende foredragsholdere.

Fangenes forhold i kirken såvel under de ordinære gudstjenester som de andre sammenkomster har været særdeles godt. Ingen rolighetsforstyrrelse av nogen art har funnet sted. Særlig under gudstjenestene har de sittet pent og stille, fulgt oppmerksomt med under prekenen og deltatt kraftig i salmesangen. Nogen få har været nektet kirkegang på grunn av deres mentale tilstand. Etpar har bedt sig fritatt for kirkegang med den begrunnelse at de ikke liker kirken.

Altergang har ikke funnet sted.

Om sine samtaler med tvangsarbeiderne uttaler presten: «De som sitter på celle, liker å få besøk. Jeg har derfor gått rundt til disse, så ofte det gaves tid og anledning til det, og har tildels hatt lange samtaler med enkelte.

Under disse mange forskjelligartede samtaler får man selvsagt også stifte bekjentskap med deres begreper om både politiske, sociale og religiøse spørsmål. De fleste er bolsjevikisk sindede og derfor i høieste grad samfundsfjendske. De har ingen følelse av egen skyld. Når de er kommet galt avsted, er det samfundet og lovene som har skylden. Derfor blir det heller aldrig bra i dette land, før en revolusjon feier all tvang og uretferdighet bort. Som gode bolsjevikere skal de naturligvis også i religiøs henseende være ateister. Bibelen og kristendommen er avleggs og har tapt sin innflytelse over massene.

De har ingen å gjøre regnskap for etter døden, og derfor heller intet ansvar for sitt liv. Denne åndsretning er det som særlig det siste år er kommet inn blandt arbeiderne her. Jeg har også merket den før om årene, men den har ikke gjort sig så gjeldende som nu. Jeg har således fått merke hvor det er blitt mer og mer vanskelig dette å øve kristelig og moralsk påvirkning på disse mennesker. Om det finnes enkelte som er mottagelige for påvirkning, så vil de nedbrytende krefter ødelegge det hele. Hertil kommer at vi særlig det siste år har fått et så altfor stort innrykk av både fysisk og moralsk forkomne individer, sløve, slappe og kranke gamlinger som helst burde været på et gamlehjem, eller ungdommer som enten er halvt idioter eller også invalider som helst burde været på pleiehjem. Det er ganske få man kan si er helt normale, arbeidshuset holder på å miste sin karakter, det blir et samlingssted for all slags abnormitet.

Når det tas i betraktning det stoff man har å arbeide med, må moralen betegnes som ganske god.»

Direktøren uttaler at det er beklagelig at tvangsarbeidere som gjerne vil ha celle, ikke kan få sådan, da alle celler er optatt av syke, tullinger og umulige arbeidere. Det er dobbelt beklagelig, mener han, fordi cellebehandlingen er den eneste virkelig rasjonelle behandling av arbeiderne.

Ved Fengslene og Arbeidshuset for Kvinner har kirken været i bruk hver søn- og helligdag. Gudstjeneste har i almindelighet været holdt av anstaltens prest, et par ganger av presten ved Oslo kretsfengsel. Flere ganger har været holdt opbyggelige søndagsmøter ved legfolk. Altergang har været holdt 3 ganger med tilsammen 29 deltagere, hvorav 18 fanger og 11 tvangsarbeidersker. Såvel straffangers som varetektsfangers og tvangsarbeiderskers forhold i kirken har været serdeles godt, og gudstjenesten omfattes alltid med den største interesse. Næsten hver søndag efter endt gudstjeneste har tvangsarbeiderskene i kirken sunget vakre religiøse sanger, unisont eller 2-stemmig. Kristelige sangkor, solosangerinner, strykekvartetter og andre har også velvillig møtt frem og ydet en underholdning som alle har satt stor pris på. Anstaltens prest uttaler at både fangene og tvangsarbeiderskene er takknemlige for besøk og samtaler. Og det viser sig i brev som sendes fra løslatte, at de betrakter opholdet i fengslet som en tid der både åndelig og legemlig har gitt dem nye krefter. «Jeg kan formelig lenges tilbake til de fredens dager bak murene», skriver således én. Og når noget står på derute i friheten, søker de gjerne til fengslet for å få råd og støtte.

Tilslutningen til bibeltimene hver torsdag er stor. Alle som kan komme, møter op, men da det kun er plass til 14 ad gangen, må det delvis skiftes mellom dem.

Undervisning. Ved Opstad tvangsarbeidshus har det i beretningsåret ikke været drevet nogen skole. Endel av tvangsarbeiderne

forlangte å få undervisning, men på den betingelse at de fikk gå i arbeidstiden, og det blev således intet av. «Jeg tror også det var best», uttaler presten, «for blandt det daværende belegg fantes neppe mange, om nogen, som efter min mening var skikket for å motta undervisning. Det vilde ha været spilt arbeide og bortkastet tid.

Sangundervisningen blev derimot gjenoptatt i år. Det meldte sig 18 mann, og vi begynte med 2 kveller om uken. Det viste sig imidlertid at det blandt deltagerne var så mange falske og dårlige stemmer, at det var umulig å få istand nogen ordentlig korsang. Vi holdt det dog gående til over jul, men så blev det slutt.

Leselysten er fremdeles stor. Det leses mest skjønlitteratur, men også endel historiske og religiøse bøker samt faglitteratur. Bøkene er gjennomgående blitt meget pent behandlet.»

Biblioteket inneholdt ved beretningsårets utgang 1 514 bind.

Direktøren for Arbeidshuset for Kvinner uttaler at det er en vanskelig sak å holde skole med tvangsarbeiderskene. Mange av dem står meget lavt både i evner og kunnskaper, og enkelte er ujevne i sitt forhold. Såvidt han kan dømme efter de skriftlige arbeider, gjør de dog i almindelighet gode fremskritt. I begynnelsen av året var det mange forsømmelser på grunn av sykелighet og manglende arbeidsevne hos elevene, men det rettet sig endel senere. Lærerinnen uttaler at tvangsarbeiderskene ved god behandling er godmodige og snilde, men at det er vanskelig å bibringe dem nogen større utvikling i åndelig henseende. Hun uttaler videre: «Hvad det ligger mest vekt på er innskjerping av ydre og indre renslighet og orden, likeledes i deres omgivelser. Det innskjerpes en disiplinær optreden der gjør det utholdelig for andre å omgås dem.»

Biblioteket inneholdt ved beretningsårets utgang 3 194 bind.

7. Kosten. Ved Opstad tvangsarbeidshus er av lægen forordnet avvikende kost for forskjellige tvangsarbeidere i tilsammen 1 391 dager. Til utarbeidere er ialt utdelt 53 434 porsjoner av forskjellige slags kosttillegg. Det har i beretningsåret ikke været ført nogen klage over kosten, når undtas at enkelte tvangsarbeidere har klaget over at brødrasjonen har været for liten.

Ved Arbeidshuset for Kvinner er av lægen forordnet sykekost i tilsammen 365 dager. Dessuten er tilstått ekstraforpleining i 390 tilfeller.

Den daglige utgift pr. tvangsarbeider til kost har i Opstad tvangsarbeidshus været kr. 1,51, og i Arbeidshuset for Kvinner kr. 1,08. I beløpene er medregnet den regnskapsførte verdi av det arbeide som utføres av tvangsarbeiderne i kjøkkenet, ved Opstad tvangsarbeidshus dessuten utgiftene til tobakk.

8. Sundhetstilstanden. 5 tvangsarbeidere fra Opstad tvangsarbeidshus blev lagt inn i Rogalands, 1 i Stavangers og 8 i Sandnes sykehus,

for å opereres, dels til annen sykebehandling. 2 blev som sinnssyke overført til Dikemark asyl og 1 til Reitgjerdet asyl. Av tvangsarbeiderskene blev 1 lagt inn i Rikshospitalet og 1 i Ullevål sykehus. For 1 tvangsarbeiderske blev fullbyrdelsen av tvangsarbeidet utsatt på grunn av svangerskap. 1 tvangsarbeiderske døde i arbeidshuset av en hjernesykdom.

Ved Arbeidshuset for Kvinner blev ialt behandlet 61 tilfeller av sykdom. Derav var 8 tilfeller av epidemiske sykdommer, 24 av andre medisinske, 17 tilfeller av veneriske sykdommer og hudsykdommer og 10 tilfeller av kirurgiske sykdommer. Det intraff 2 tilfeller av sinnssykdom.

Lægen ved Opstad tvangsarbeidshus uttaler at sundhetstilstanden i det forløpne år har været mindre god og søkningen til læge uforholdsmessig stor. Han mener at en av årsakene til dette er å finne i det store antall av kronisk syke og svakelige både på det legemlige og åndelige område. Navnlig er det mange lungepatienter, diverse kroniske fordøielssesykdommer, ikke få epileptikere og psykopatiske grensetilfeller.

Direktøren uttaler at det i anstalten finnes et meget stort antall personer som efter lægens mening ikke tåler utearbeide men må sitte på verkstedene i kjelleren selv i den heteste sommertid, hvilket er uheldig både for dem selv og for anstalten.

I året forefalt 1 tilfelle av tyfus.

Direktøren for Arbeidshuset for Kvinner uttaler sin tilfredshet med at salvarsaninnspøitninger, når sådanne er nødvendige, nu kan gis i arbeids-huset, fordi tvangsarbeiderskene på den måte kan arbeide samtidig med at de får så god behandling som mulig.

9. Bygningene og eiendommene. Opstad tvangsarbeidshus. Stallbygningen — med plass for 18 hester — blev ferdig og tatt i bruk 16 oktober 1923. Sidefløien til denne kom under tak. Den provisoriske stallinnredning i fjøset blev fjernet, så antallet av kuer kunde økes.

Av hensyn til den sterke stigning i antallet av tvangsarbeidere blev det opført en kolonibygning på Åen med plass for op til 34 tvangsarbeidere. Bygningen, som blev opført av fabrikklagede lemmer, blev påbegynt i oktober 1923 og tatt i bruk 1 mai 1924.

Videre blev som en midlertidig ordning 4 verksteder i hovedbygningens 2nen og 3dje etasje gjort om til sovelokaler. I stedet blev innredet nye arbeidslokaler i kjelleren.

Om jordbruket meddeler gårdsbestyreren bl. a. — — «Våren 1924 var særlig god, og man fikk våronnarbeidet utført under best mulige værforhold og til rimelig tid, — tiltross for at intet var høstpløiet på grunn av det vedvarende regnvær om høsten. Sommeren derimot var meget ugunstig — usedvanlig meget regn og dertil oftest sterk varme. I dette våte og varme vær trivedes ugresset usedvanlig godt og har gjort megen skade, især på rot-

frukter og poteter. Bekjempelsen av ugresset vanskeliggjordes i høi grad derved at akrene var så bløte at hesteredskap ikke kunde benyttes i nogen større utstrekning.» — — —

Gårdsbestyreren uttaler som sin erfaring at den nydyrkede jord på Opstad i de første år krever et overordentlig stort tilskudd av gjødsel for å gi tilfredsstillende avling og komme i god hevd. «Kunstgjødsel alene kan ikke greie det,» uttaler han, «det må g j æ r e n d e gjødsel til ved siden av. Husdyrgjødselen går for størstedelen med til årets nybrott. Til nybrottet fra ifjor og iforfjor, som er likeså gjødselkrevende, er man da vesentlig henvist til kunstgjødsel og hvad man kan få tak i av sill- og fiskeavfall o. l. Uteblir så det bestilte sill- og fiskeavfall, som nu i år, og må erstattes helt ut med kunstgjødsel, viser det sig meget vanskelig å opnå så store avlinger som ønskelig kunde være. Med de store arealer av nydyrket jord som man nu har — og får fremover — er gjødsels spørsmålet et av gårdsbrukets store spørsmål.»

Av nybrott blev resten av Åen IV og Åen V ferdige og tilsådd med havre våren 1924. Hermed er samtlige Åenskiptene fra det gamle tun på Åen og til veien under kultur. De har et samlet areal av ca. 312 dekar. Av disse er nu 47 dekar eng, resten er åpen akker.

Foruten nybrottet på Åen blev ferdigbrutt og tilsådd med grønfor plassen mellem uthusbygningene og hovedbygningen. Denne plass lå før som en sumpet lynghei. Her blev grøftet med 6 m. avstand mellem sugrøftene, mens det på Åenfeltet regelmessig var 8 m. Alt ialt fikk man våren 1924 noget over 80 dekar nybrott ferdig og tilsådd.

Det nye dyrkningsfelt — anstaltens 2net dyrkningsavsnitt — blev påbegynt 15 august 1923 ved Opstadgårdene — vestenfor «Semahuset». Arbeidet her har hittil for en stor del bestått i graving av en større kanal. Jorden er her overordentlig stenfull, men ellers av god beskaffenhet.

Siden den nye koloni blev tatt i bruk våren 1924, har de derværende arbeidere drevet med nybrott fra kolonien og nordover i retning mot arbeids- huset. Kolonikarene har, uttaler gårdsbestyreren, været riktig flinke og fått utført meget arbeide.

Arbeidshusets dyrkede jord blev sommeren 1924 anvendt således: 70 dekar til havre, 70 dekar til bygg, 60 dekar til poteter, 20 dekar til kålrabi, 33 dekar til turnips, ca. 23 dekar til grønsaker, 7 dekar til pileydrkning og ca. 14 dekar til grønfor, tilsammen ca. 297 dekar åpen akker. Til kunsteng blev anvendt ca. 193 dekar av det samlede areal kulturjord, som utgjorde ca. 490 dekar.

Arbeidet på torvmyren kunde på grunn av tele i jorden ikke begynne før 22 mai og blev sinket og ofte avbrutt av vedvarende regn. Utbyttet blev dog bragt velbjerget i hus.

Det er i året ikke anlagt nye veier, når undtas veien til kolonien på Åen.

Det laveste antall utearbeidere hadde man 15 desember 1923, nemlig 118 mann, det høieste 25 juni 1924, da 185 mann var beskjeftiget med utearbeide.

Praktisk talt all harvning og størsteparten av pløiningen er utført med traktoren.

Besetningen i fjøset bestod 30 juni 1924 av 2 okser, 36 kuer og 14 ungdyr eller kalver, tilsammen 52 dyr. Hestebestanden blev i året øket med 6 nye dyr, så hestenes antall var 16 ialt. I grisehuset var besetningen 30 juni 1924 1 râne, 4 avlspurker, 1 slaktesvin og 35 smågriser, tilsammen 41 dyr. Gårdsbestyreren uttaler at grisehuset er arbeidshusets gullgrube. Det er ialt solgt flek m. v. for kr. 19 504,77, til innkjøp av kraftfor er brukt kr. 3 874,50, forskjell kr. 15 630,27. Den allervesentligste del av flesket er som tidligere solgt til Kristiania. Sauebesetningen 30 juni 1924 var ialt 232 dyr, dels voksne, dels lam. 7 sauer og lam døde eller kom bort i hjemmemarken, og 10 kom bort på fjellbeite. Sundhetstilstanden blandt arbeidshusets dyr har været god, når undtas 1 tilfelle av rødsyke blandt grisene.

I Arbeidshuset for Kvinner blev foretatt endel innredningsarbeider i cellebygningen i anledning av at Kristiania kretsfengsels kvinneavdeling blev overført dit 1 august 1923.

Ved arbeidshusene er forøvrig bare foretatt nødvendige vedlikeholdsarbeider.

10. Inntekter og utgifter. Herom henvises til tabell 27.

11. Opplysninger om de efter dom innkomne tvangsarbeidere. Herom henvises til tabell 28. Som det vil ses, var det største antall av mennene, ca. 86 %, satt inn på grunn av drikkfeldighet, mens de fleste kvinner, ca. 58 %, var satt inn for løsgjengeri.

Av mennene var ca. 59 % satt inn for en tid av 18 måneder, ca. 39 % for en tid av 3 år og ca. 2 % for en tid av 4 år. Av kvinnene var ca. 17 % satt inn for en tid av 18 måneder, ca. 66 % for en tid av 3 år og ca. 17 % for en tid av 4 år.

Både av menn og kvinner var det største antall, henholdsvis ca. 37 % og ca. 38 %, i alderen mellom 30—39 år.

Av mennene hadde ca. 51 %, av kvinnene ca. 71 % sitt bosted i Kristiania.

Mæresmyren.

Arbeidet på Mæresmyren blev fortsatt sommeren 1923. Det begynte 21 juni, da 16 fanger fra Akershus landsfengsel ankom. Vårnarbeidet var utført tidligere ved leiet hjelp. Fangenes arbeide foregikk under ledelse av

1 overbetjent og 3 betjenter. 29 juni rømte 2 fanger, og 1 fange rømte 1 juli. Alle 3 blev grepet og satt inn i Stenkjær hjelpefengsel, hvorfra de senere blev overført til Botsfengslet. Arbeidet blev fortsatt av de gjenværende 13 fanger til 18 september, da 5 fanger med 2 betjenter blev sendt tilbake til Akershus landsfengsel. 13 oktober blev 1 fange løslatt på prøve. De gjenværende 7 fanger arbeidet på myren til 31 oktober, da de blev sendt tilbake til Akershus landsfengsel.

Besetningen utgjorde 4 hester, 19 kuer, 1 okse og 5 svin. Kreaturenes røkt blev besørget av 2 dertil leiede folk. En ny traktor blev innkjøpt i året.

Fangedagene på Mæresmyren sommeren 1923 var ialt 1 521, hvorav 1 276 arbeidsdager og 245 dager uten arbeide.

Av arbeidsdagene blev anvendt til

Nydyrking	264
Gårdsarbeide	673
Byggearbeide	169
Kjökken- og renholdsarbeide	170

Fra 18 september til 31 oktober var fangene omtrent utelukkende sysselsatt med innhøsting, tresking og optaging av turnips.

Inntektene av Mæresmyren var i budgetterminen 1923—24 kr. 19 963,10 og utgiftene kr. 36 993,90.

Kriminalasylet 1923—1924.

Ved driftsårets begynnelse — 1 juli 1923 — var i Kriminalasylet 35 syke
I årets løp kom inn 2 »

Tilsammen 37 syke

I årets løp gikk ut 4 »

Tilbake ved driftsårets utløp 33 syke.

Av de 35 syke som var i asylet ved driftsårets begynnelse, var 5 overført fra landsfengsel, 1 fra tvangsarbeidshus og 1 fra krets-fengsel.

Ingen av de 2 syke som kom inn i årets løp, blev innlagt fra fengsel eller tvangsarbeidshus. 3 blev overført til Reitgjerdet asyl og 1 blev utskrevet som helbredet.

De i driftsåret behandlede syke er opført som lidende av følgende sinns- sykdommer:

	Henliggende ved driftsårets begynnelse.	Kommet til i årets løp.	Tilsammen behandlet.	Utskrevet.			Døde.	Tilbakeleggende ved årets utløp.
				Helbredet.	I bedring.	Uhelbredet.		
Amentia	1	-	1	-	-	-	-	1
Dementia	15	-	15	-	-	-	-	15
Paranoia	1	-	1	-	-	-	-	1
Insania periodica	2	-	2	-	-	-	-	2
— epileptica	1	-	1	-	-	-	-	1
— hypochondrica	1	-	1	-	-	-	-	1
— degenerativa	8	-	8	-	-	3	-	5
Alcoholismus	1	-	1	-	-	-	-	1
Idiotia	5	2	7	-	-	1	-	6
	35	2	37	-	-	4	-	33

Det samlede antall forpleiningsdager i driftsåret utgjorde 12 276. Det daglige middeltall av syke var 33,54.

Om asylets inntekter og utgifter henvises til t a b e l l 29.

Ingen rømning har funnet sted i året. Et mindre anslag blev opdaget itide. Patientenes forhold har i det hele været upåklagelig. Sundhetstilstanden har i det store og hele været god. 2 patienter blev en tid behandlet i Trondhjems sykehus. Forøvrig har som vanlig kun forekommet ett og annet tilfelle av forkjølelse og fordøielsesbesværigheter.

Som medlemmer av asylets kontrollkommisjon var beskikket stadsfysikus H. A. Ouren, formann, distriktslæge i Strinda E. S. Rüsing og byskriver Oscar Pfaff, og som varamenn læge Trygve Berg og politimester i Uttrøndelag Trygve Nergård.

Fangetransport 1923—1924.

Gir ikke anledning til nogen bemerkning.

Forsorgsvirksomhet.

Til understøttelse med klær eller reisepenger ved løslatelsen bruktes i 1923—24 ved Botsfengslet kr. 11 800,25, ved Akershus landsfengsel kr. 9 135,17, ved Landsfengslet og Arbeidshuset for Kvinner kr. 3 209,62 og ved Opstad tvangsarbeidshus kr. 18 145,58.

Av de fanger som blev løslatt fra kretsfengslene og de større hjelpefengsler, blev ca. 1 700 (derav 752 fra Kristiania kretsfengsel) understøttet med nødvendige klær eller reisepenger.

Som bidrag til forsorgs- og verneforeninger bevilget Stortinget for 1923—24 kr. 250 000,00. Herav blev tilstått Norges Forsorgs- og Verneforbund kr. 31 800,00. Resten blev av Justisdepartementet fordelt mellem de forbundet tilsluttede foreninger, herunder kr. 135 000,00 til Kristiania Forsorgs- og Verneforening, kr. 21 000,00 til Bergens Forsorgs- og Verneforening og kr. 20 000,00 til Trondhjems Forsorgs- og Verneforening.

Dessuten blev det efter bevilgning av Stortinget tilstått forskjellige rednings- og arbeidshjem tilsammen kr. 31 000,00.

Tabel I. Fangetallet.	Bots- fengs- let.	Akers- hus lf.	Opstad fange- koloni.	Møre fange- koloni.	Ialt menn.	Lands- fengslet for Kvinner.
Antall fanger 1 juli 1923	207	173	6	14	400	11
Tilgang:						
A. Etter de almindelige innsettelsesregler:						
Satt inn etter dom:						
a) personer løslatt på prøve	8	21	-	-	29	-
b) andre	272	170	-	-	442	17
Ellers satt inn igjen etter løslatelse på prøve	3	3	-	-	6	1
Ført over fra annet landsfengsel eller fangekoloni	10	45	-	16	71	-
Kommet tilbake fra sykehus eller sinnssykeasyl	3	4	-	-	7	3
Kommet tilbake fra varetektfengsel (transport)	1	1	-	-	2	-
Satt inn igjen etter straffavbrytelse —>— rømming	-	-	1	-	1	-
Samlet tilgang	297	244	1	16	558	21
Ialt fanger i året	504	417	7	30	958	32
Avgang:						
A. Fanger satt inn etter de almindelige regler:						
Løslatt på prøve	95	41	-	1	137	3
— etter endt straffetid	1) 160	158	4	-	322	9
— etter benådning:						
a) på prøve	2	-	-	-	2	-
b) endelig	6	-	1	-	7	1
Døde	3	-	-	-	3	-
Ført over til annet landsfengsel eller fangekoloni	48	9	1	12	70	-
—>— sykehus eller sinnssyke- asyl	4	5	-	-	9	3
—>— varetektfengsel (trans- port)	1	1	-	-	2	-
Løslatt etter straffavbrytelse	1	-	-	-	1	-
Rømt	-	-	1	1	2	-
Samlet avgang	320	214	7	14	555	16
Fangetall 30 juni 1924	184	203	-	16	403	16
Samlet antall fangedager i driftsåret . .	72 871	72 141	618	1 461	147 091	3 484
Daglig middeltall av fanger	199,10	197,11	1,69	3,99	401,89	9,52
Høieste fangetall	213	209	6	16	-	16
Laveste fangetall	175	173	-	-	-	6

1) Heri medregnet en bøteavsoner som var satt inn i forrige driftsår.

Tabell 2. Fangenes fordeling i klasser 30 juni 1924.¹⁾	Botsfengslet.	Akershus lf.	Opstad fangekoloni.	Ialt menn.	Landsfengslet for Kvinner.
Antall fanger i 1ste klasse	83	121	-	204	7
—»— 2nen klasse	72	52	-	124	7
—»— 3dje —	21	16	-	37	1
—»— 4de —	8	14	-	22	1
—»— 5te —	-	-	-	-	-
Ialt	184	203	-	387	16

Tabell 3. Disiplinære refselsler.	B.	A.	O.	M.	K.
Det antall ganger refselsler har været ilagt	12 ²⁾	22	1	35	-
De ilagte refselsler:					
Berøvelse av enkelte måltider	-	4	-	4	-
Inndragning av arbeidspenger	-	-	1	1	-
Nedsettelse i klasse	6	1	1	8	-
Innsettelse i straffcelle	5	5	1	11	-
Innsettelse i enrum etter fl. § 30 nr. 7	4	-	-	4	-
Hårdt natteleie	1	3	1	5	-
Vann og brød	-	16	-	16	-
Ialt	16	29	4	49	-
Antallet av refsede personer	9	21	1	31	-

Tabell 4. Arbeidsvirksomheten.	B.	A.	O.	M.	K.
Antall arbeidsdager i de forskjellige arbeidsgrener:					
Snekker- og tømmermannsarbeide	20 795	19 560	19	40 374	-
Leketøiarbeide, treskjærerarbeide m. v.	6 333	3 007	-	9 340	-
Kurvmaker- og stolmakerarbeide	563	82	-	645	-
Dreierarbeide	873	830	-	1 703	-
Bøkkerarbeide	-	50	-	50	-
Smedarbeide	2 006	4 949	-	6 955	-
Overføres	30 570	28 478	19	59 067	-

¹⁾ I Mære fangekoloni blev fangene — bortsett fra arbeidspengene — behandlet uten klasseforskjell.

²⁾ Av forseelsene bestod 6 i meddelelse til annen fange.

Tabell 4 (forts.)	Bots- fengslet.	Akershus lf.	Opstad fangekoloni.	Ialt menn.	Landsfengs- let for Kvinner.
Overført	30 570	28 478	19	59 067	-
Blikkenslagerarbeide	169	1 183	-	1 352	-
Malararbeide	8 901	5 493	-	14 394	-
Hjulmakerarbeide	-	92	-	92	-
Skomakerarbeide	1 173	5 741	-	6 914	-
Salmakerarbeide	600	3 811	-	4 411	-
Skredderarbeide og reparasjon av klær	1 916	2 341	-	4 257	-
Mur-, gravings- og planerings- arbeide	836	1 616	250	2 702	-
Stenhuggerarbeide	-	-	-	-	-
Børste- og mattearbeide samt ull- og drevplukking	2 646	1 848	-	4 494	-
Bokbinderi, poseklistring m. v. .	2 013	758	-	2 771	98
Avskrivning, bokrevisjon og bibliotekararbeide	1 189	102	-	1 291	20
Søm	-	-	-	-	622
Spinning, strikking, veving m. v.	-	-	-	-	1 487
Kjøkkenarbeide	906	916	-	1 822	-
Vask	1 195	948	-	2 143	-
Rengjøring av fengslet	3 513	1 979	-	5 492	423
Vedhugging, saging og torv- skjæring	337	892	-	1 229	-
Fyrbøterarbeide	550	387	-	937	-
Gårdsdrift	648	-	87	735	-
Nydyrking	-	-	-	-	-
Diverse arbeider	602	-	133	735	103
Samlet antall arbeidsdager . . .	57 764	56 585	489	114 838	2 753
Samlet antall fangedager uten arbeide	15 107	15 556	129	30 792	731
Derav: Søn- og helligdager . .	11 914	12 227	99	24 240	619
Sykedager	2 513	1 381	3	3 897	65
Dager uten arbeide på grunn av arbeidsudyk- tighet forøvrig	-	77	-	77	-
Dager uten arbeide på grunn av refselse	41	56	12	109	-
Dager uten arbeide av andre grunner	639	1 815	15	2 469	47
Av arbeidsdagene anvendtes til arbeide:					
for fengslet selv	11 659	11 072	337	23 068	751
derav for gårdsbruket	-	-	87	87	-
for andre fengsler og for tvang- arbeidshus	-	256	-	256	550
for andre offentlige innret- ninger	452	10 851	-	11 303	98
for kommunale innretninger . .	-	236	-	236	-
forøvrig	45 653	34 170	152	79 975	1 354

Tabell 4 (forts.)	Bots- fengslet.	Akershus lf.	Opstad fange- koloni.	Ialt menn.	Landsfengs- let for Kvinner.
Bruttoinntekt av arbeidsdriften. ¹⁾					
a) ved arbeide av fabrikater til salg og arbeide for frem- mede kr.	162 845,32	232 738,19	-	395 583,51	-
b) ved arbeide for fengslet selv -	71 634,19	39 498,91	-	111 133,10	-
Tilsammen kr.	234 479,51	272 237,10	-	506 716,61	-
Utgifter til materialer m. v.	136 781,71	198 652,71	-	335 434,42	-
Nettoinntekt av arbeidsdriften . kr.	97 697,80	73 584,39	-	171 282,19	-
Gjennomsnittlig nettoinntekt pr. fange årlig -	490,70	373,32	-	432,30	-
Gjennomsnittlig nettoinntekt pr. fange for virkelige arbeidsdager -	1,69	1,30	-	1,50	-
Verdien av fabrikkbeholdningene 30 juni 1924 kr.	146 830,74	71 981,16	-	218 811,90	-
Antall fanger som har vært tilstått arbeidspenger	471	401	7	879	22
De tilståtte arbeidspengers sam- lede beløp kr.	11 062,24	14 743,36	388,65	26 194,25	532,42
Beløpet av arbeidspenger som tilkom fangene ved årets ut- gang -	6 351,70	11 034,76	-	17 386,46	247,29
Antall fanger som i årets løp har anvendt arbeidspenger til hjælp for slektninger m. v.	14	36	-	50	3
Det samlede beløp som er an- vendt på denne måte kr.	327,00	1 364,05	-	1 691,05	56,05

Tabell 5. Undervisningen.	Bots- fengslet.	Akershus lf.	Ialt menn.	Landsfengs- let for Kvinner.
Skolepliktige fanger	328	107	435	20
Herav mottok undervisning	246	60	306	17
Av fanger over 30 år undervistes	21	2	23	2
Undervisning i engelsk er meddelt	66	-	66	1
Undervisning i tysk er meddelt	3	21	24	-
Undervisning i sang er meddelt	65	-	65	17
Fanger i skolens 1ste avdeling	146	32	178	17
2nen —	79	20	99	-
3dje —	-	10	10	-

¹⁾ For Opstad fangekoloni og Landsfengslet for Kvinneres vedkommende henvises til tabell 26.

Tabel 6. Sykestatistikk.	Botsfengslet.	Akershus lf.	Ialt menn.	Landsfengslet for Kvinner.
Tilbakeleggende fra forrige år	12	3	15	1
Tilkommet i året	184	36	220	14
Samlet antall tilfeller	196	39	235	15
Derav: epidemiske sykdommer	45	-	45	2
— andre medisinske sykdommer	43	29	72	9
— veneriske sykdommer og hudsykdommer	21	3	24	2
— kirurgiske sykdommer	67	3	70	2
— sinnssykdommer	3	-	3	-
— nervøse lidelser beslektet med sinnssykdom	17	4	21	-
Innlagt i sykehus (asyl) eller overført til annen anstalt m. v.	7	5	12	3
Utgått helbredet	147	28	175	7
— i bedring	16	-	16	-
— uhelbredet	17	4	21	-
Døde	3 ¹⁾	-	3 ¹⁾	-
Tilbakeleggende ved årets utgang	8	2	10	5
For de i året tilkomne tilfeller:				
Sykdommen opstått før innkomsten	35	-	35	5
— etter	149	36	185	9
Samlet antall sykedager	2 943	886	3 829	93
Det samlede antall sykdomstilfeller faller på følgende antall syke fanger	166	39	205	11

Tabell 7. Inntekter og utgifter.²⁾	Botsfengslet.	Akershus lf.	Tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.
Inntekter:			
Arbeidsdriften	234 479,51	272 237,10	506 716,61
Forskjellige inntekter	28 745,97	13 510,66	42 256,63
Tilsammen	263 225,48	285 747,76	548 973,24
Utgifter:			
Lønninger	237 199,84	269 231,66	506 431,50
Leiehjelp	19 580,15	20 000,00	39 580,15
Kost til fangene	75 902,02	89 658,03	165 560,05
Klær til fangene	22 988,50	20 181,21	43 169,71
Lys	7 749,79	13 344,50	21 094,29
Brenne	39 010,15	33 054,47	72 064,62
Overføres	402 430,45	445 469,87	847 900,32

¹⁾ Ved sykdom 1, ved selvmord 2.

²⁾ For Opstad fangekolonis og Landsfengslet for Kvinners vedkommende henvises til oppgaven vedkommende tvangsarbeidshusene, se tabell 27.

Tabell 7 (forts.)	Botsfengslet.	Akershus lf.	Tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.
Overført	402 430,45	445 469,87	847 900,32
Renhold	23 162,04	16 871,05	40 033,09
Sykeutgifter	5 058,28	5 567,17	10 625,45
Understøttelse	11 800,25	9 135,17	20 935,42
Inventar	12 121,53	8 813,30	20 934,83
Bygningene og eiendommene	17 972,77	18 528,50	36 501,27
Arbeidsdriften	136 781,71	198 652,71	335 434,42
Fellesutsalget i Kristiania	13 528,32	13 528,32	27 056,64
Forskjellige utgifter	21 043,60	8 898,22	29 941,82
Ekstraordinære utgifter: Funksjonærboliger ved Botsfengslet	17 233,46	-	17 233,46
Tilsammen	661 132,41	725 464,31	1 386 596,72
Tilskudd av statskassen	397 906,93	439 716,55	837 623,48
Ordinære utgifter pr. fange årlig: ¹⁾			
Lønninger	1 191,36	1 365,92	1 278,20
Leiehjelp	98,34	101,47	99,90
Kost til fangene	381,22	454,87	417,86
Klær til fangene	115,46	102,39	108,96
Lys	38,92	67,70	53,24
Brenne	195,93	167,70	181,88
Renhold	116,33	85,59	101,04
Sykeutgifter	25,41	28,24	26,82
Understøttelse ved løslatelsen	59,27	46,35	52,84
Inventar	60,88	44,71	52,84
Bygningene og eiendommene	90,27	94,00	92,13
Arbeidsdriften	687,00	1 007,85	846,61
Fellesutsalget i Kristiania	67,95	68,64	68,29
Forskjellige utgifter	105,69	45,14	75,57
På disse konti tilsammen	3 234,03	3 680,57	3 456,18
hvilket daglig pr. fange gjør	8,84	10,06	9,44
Av foranstående utgifter er dekket			
a. årlig pr. fange:			
ved utbytte av arbeidsdriften	1 177,69	1 381,17	1 278,92
- andre inntekter	144,38	68,54	106,65
- tilskudd av statskassen	1 911,96	2 230,86	2 070,61
b. daglig pr. fange:			
ved utbytte av arbeidsdriften	3,22	3,77	3,49
- andre inntekter	0,40	0,19	0,29
- tilskudd av statskassen	5,22	6,10	5,66

¹⁾ I etterfølgende opgave er for arbeidsdriftens vedkommende regnet med bruttoutgiften og bruttoinntekten.

Tabell 8. Innkomne fangers forbrydelser og forseelser.¹⁾	Botsfengslet.	Akershus If.	Ialt menn.	Landsfengslet for Kvinner.
Forbrydelser i den offentlige tjeneste . . .	-	-	-	-
Forbrydelse mot den offentlige myndighet	7	1	8	-
Forbrydelse mot den almindelige orden og fred	-	1	1	-
Almenfarlig forbrydelse	2	-	2	-
Falsk forklaring	1	-	1	-
Falsk anklage	2	-	2	-
Pengefalsk	-	-	-	-
Dokumentfalsk	10	4	14	-
Voldtekt	6	1	7	-
Andre sedelighetsforbrydelser	37	3	40	-
Legemsfornærmelse	17	4	21	-
Drap	4	-	4	-
Barnedrap og fosterfordrivelse	-	-	-	2
Underslag	15	5	20	1
Tyveri, heleri og naskeri	145	165	310	3
Utpressning og ran	21	3	24	2
Bedrageri og utroskap	31	5	36	2
Andre forbrydelser	13	2	15	-
Forseelser	1	1	2	-
Tilsammen	312	195	507	10

Tabell 9. Innkomne fangers straffetid.¹⁾	B.	A.	M.	K.
Fengsel på livstid	-	-	-	-
— over 15 år	-	-	-	-
— » 12 til og med 15 år	-	-	-	-
— » 9 —» 12 »	-	-	-	-
— » 6 —» 9 »	-	-	-	-
— » 5 —» 6 »	1	2	3	-
— » 4 —» 5 »	5	1	6	-
— » 3 —» 4 »	6	6	12	-
— » 2 —» 3 »	20	8	28	1
— » 1 —» 2 »	48	46	94	1
— fra 6 måneder til 1 år	116	70	186	5
— under 6 måneder	116	62	178	3
Tilsammen	312	195	507	10

¹⁾ Tabellen gjelder kalenderåret 1923. Det er bare tatt med fanger som er kommet inn på ny dom, som efter de almindelige regler skal avsones i landsfengsel.

Tabell 10. Inkomne fangers alder. ¹⁾	Bots- fengslet.	Akershus lf.	Ialt menn.	Landsfengs- let for Kvinner.
14—17 år	1	-	1	-
18—20 -	34	-	34	2
21—24 -	110	14	124	4
25—29 -	65	55	120	1
30—39 -	56	86	142	2
40—49 -	29	33	62	-
50—59 -	13	7	20	1
60—69 -	4	-	4	-
70 år og mere	-	-	-	-
Tilsammen	312	195	507	10

Tabell 11. Inkomne fangers ekteskapelige stilling. ¹⁾	B.	A.	M.	K.
Ugifte	207	132	339	6
Gifte	85	33	118	3
Enkemenn, enker og fraskilte	20	30	50	1
Tilsammen	312	195	507	10

Tabell 12. Inkomne fangers bosted. ¹⁾	B.	A.	M.	K.
Kristiania	116	84	200	8
Bergen	32	24	56	-
Trondhjem	8	7	15	-
Stavanger	13	6	19	-
Drammen	6	5	11	-
Andre byer	27	17	44	1
Landdistriktene	101	44	145	1
Hele riket	303	187	490	10
Sverige	6	1	7	-
Finnland	-	-	-	-
Andre land	3	-	3	-
Intet fast	-	7	7	-
Ialt	312	195	507	10

¹⁾ Se noten til tabell 8.

Tabell 13. Innkomne fanger, tidligere ustraffet eller tidligere straffet. ¹⁾	Bots- fengslet	Akershus lf.	Talt menn.	Landsfengs- let for Kvinner.
Ikke tidligere straffet	123	1	124	2
Tidligere straffet, dog ikke i landsfengsel	120	-	120	5
Tidligere straffet i landsfengsel:				
1 gang	47	18	65	1
2 ganger	15	55	70	1
3 —	4	37	41	1
4 —	3	28	31	-
5 —	-	20	20	-
6—10 —	-	35	35	-
11—20 —	-	1	1	-
mere enn 20 ganger	-	-	-	-
Tilsammen	69	194	263	3
Straffet i det hele:				
1 gang	51	-	51	2
2 ganger	37	5	42	1
3 —	32	15	47	2
4 —	29	15	44	-
5 —	17	26	43	-
6—10 —	23	97	120	3
11—20 —	-	36	36	-
mere enn 20 ganger	-	-	-	-
Tilsammen	189	194	383	8
Straffet før det fylte 18de år:				
Utenfor landsfengsel	44	46	90	1
I landsfengsel	6	6	12	-
Tilsammen	50	52	102	1

Tabell 14. Innkomne fanger, tidligere straffet: Tiden mellom den siste løslatelse fra lands- fengsel og den nye forbrydelses forøvelse. ¹⁾	B.	A.	M.	K.
3 måneder eller mindre	20	68	88	1
over 3 måneder til 1 år	22	49	71	-
— 1 år - 2 -	12	30	42	-
— 2 - - 3 -	6	10	16	-
— 3 - - 5 -	6	20	26	2
— 5 -	3	17	20	-
Tilsammen	69	194	263	3

¹⁾ Se noten til tabell 8.

Tabell 15. Innkomne fanger som har vært løslatt på prøve. ¹⁾	Botsfengslet.	Akershus lf.	Ialt menn.	Landsfengslet for Kvinner.
I alt satt inn igjen etter løslatelse på prøve	13	23	36	1
Ved siste løslatelse sonet av disse straff for:				
a. tyveri	9	18	27	1
hvorav kom inn:				
på grunn av overtredelse av forskriftene m. v.	2	3	5	1
på grunn av straff for samme forbrydelse	6	14	20	-
på grunn av straff for annen forbrydelse	1	1	2	-
b. annen forbrydelse	4	5	9	-
hvorav kom inn:				
på grunn av overtredelse av forskriftene m. v.	3	1	4	-
på grunn av straff for samme forbrydelse	1	3	4	-
på grunn av straff for annen forbrydelse	-	1	1	-
Tiden mellom løslatelsen på prøve og gjeninnsettelsen:				
3 måneder eller mindre	4	7	11	-
over 3 måneder til og med 6 måneder	-	5	5	1
- 6 — — — — — 1 år	3	5	8	1
- 1 år — — — — — 2 —	2	4	6	-
- 2 — — — — — 3 —	4	2	6	-
- 3 —	-	-	-	-

¹⁾ Gjelder kalenderåret 1923.

Tabell 19. Fangenes alder i kretsfengslene og de større hjelpefengsler i 1923—1924. ¹⁾	Straffanger						Andre fanger.	
	som utstod frihetsstraff fordi de ikke hadde betalt bøter.		som forøvrig utstod frihetsstraff.		Tilsammen.		M.	K.
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Under 14 år	-	-	-	-	-	-	4	-
14 år til 17 år	33	-	15	-	48	-	179	12
18 år til 20 år	493	16	199	15	692	31	577	90
21 år og derover	8 227	319	2 300	98	10 527	417	5 929	449
Tilsammen	8 753	335	2 514	113	11 267	448	6 689	551

Tabell 20. Straffetid og alder for de fra kretsfengslene og de større hjelpefengsler i 1923—1924 utgåtte straffanger. ²⁾	M e n n :											
	Fanger som utstod frihetsstraff fordi de ikke hadde betalt bøter.				Fanger som forøvrig utstod frihetsstraff.				Tilsammen.			
	14 år til 17 år.	18 år til 20 år.	21 år og derover.	Tilsammen.	14 år til 17 år.	18 år til 20 år.	21 år og derover.	Tilsammen.	14 år til 17 år.	18 år til 20 år.	21 år og derover.	Tilsammen.
1— 2 dager	9	148	1 469	1 626	1	7	86	94	10	155	1 555	720
3— 5 —	6	147	2 805	2 958	-	28	211	239	6	175	3 016	3 197
6— 10 —	5	124	1 916	2 045	1	42	561	604	6	166	2 477	2 649
11— 15 —	8	41	802	851	3	19	303	325	11	60	1 105	1 176
16— 20 —	1	12	454	467	1	26	226	253	2	38	680	720
21— 30 —	3	10	369	382	2	24	290	316	5	34	659	698
31— 60 —	1	6	245	252	3	23	339	365	4	29	584	617
61— 90 —	-	-	11	11	3	9	111	123	3	9	122	134
91—120 —	-	-	1	1	-	6	40	46	-	6	41	47
Over 120 —	-	-	-	-	-	2	13	15	-	2	13	15
Tilsammen	33	488	8 072	8 593	14	186	2 180	2 380	47	674	10 252	10 973

	K v i n n e r :											
	14 år til 17 år.	18 år til 20 år.	21 år og derover.	Tilsammen.	14 år til 17 år.	18 år til 20 år.	21 år og derover.	Tilsammen.	14 år til 17 år.	18 år til 20 år.	21 år og derover.	Tilsammen.
1— 2 dager	-	4	39	43	-	-	-	-	-	4	39	43
3— 5 —	-	6	77	83	-	1	5	6	-	7	82	89
6— 10 —	-	2	48	50	-	3	24	27	-	5	72	77
11— 15 —	-	1	47	48	-	3	8	11	-	4	55	59
16— 20 —	-	-	13	13	-	2	6	8	-	2	19	21
21— 30 —	-	3	56	59	-	1	14	15	-	4	70	74
31— 60 —	-	1	29	30	-	4	17	21	-	5	46	51
61— 90 —	-	-	3	3	-	-	5	5	-	-	8	8
91—120 —	-	-	-	-	-	4	4	4	-	-	4	4
Over 120 —	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	1	2
Tilsammen	-	17	312	329	-	15	84	99	-	32	396	428

¹⁾ Opgaven gjelder såvel de ved driftsårets begynnelse hensittende som de i driftsårets løp innkomne fanger. For de første er tatt hensyn til alderen 1 juli 1923, for de siste alderen ved innkomsten.

²⁾ For de ved driftsårets begynnelse hensittende og i årets løp utgåtte fanger er tatt med også den del av straffetiden som ligger før driftsårets begynnelse. Når det er gjort fradrag for varetektsfengsel, er alene tatt hensyn til den straffetid som fremkommer etter avkortningen.

Tabell 21. Oppgave over arbeidsdager i kretsfengslene og de større hjelpefengsler i 1923—1924.	Kristiania. ¹⁾	Hamar.	Skien.	Kristiansand.	Stavanger A og B.	Haugesund.	Bergen.	Aalesund.	Trondhjem A, B og C.	Bodo.	De øvrige kretsfengsler og større hjelpefengsler.	Ialt
I. Menn.												
<i>a. Arbeide for fengslets arbeidsdrift.</i>												
Snekker- og tømmermannsarbeide	1 622	850	450	397	-	101	2 491	162	1 484	159	3 098	10 814
Smed- og blikkenslagerarbeide	1 324	15	-	-	2	-	241	-	70	44	39	1 735
Murararbeide	90	6	-	-	12	-	18	-	60	15	181	382
Malerarbeide	4 220	211	186	122	114	109	717	99	425	109	2 157	8 469
Skomaker- og salmakerarbeide	2 045	60	97	21	107	2	373	6	544	72	518	3 845
Skredderarbeide	2 421	15	77	-	-	-	127	-	-	6	106	2 752
Dreierarbeide	1 030	-	-	-	-	-	60	-	59	-	29	1 178
Spånarbeide, kurvarbeide og rørfletning	2 478	-	-	-	-	-	50	-	3	-	72	2 603
Bokbinderarbeide	-	-	4	-	-	-	307	-	27	-	-	338
Leketøiarbeide	13 490	235	185	-	145	-	332	-	146	98	2 477	17 108
Spikking av bruksgjenstander	-	335	1 265	200	35	-	651	-	-	7	3 431	5 924
Papparbeide og poseklistring	40	-	-	5	-	-	-	-	1 448	-	1 078	2 571
Ståltrådarbeide	-	-	-	-	-	-	163	-	-	-	6	169
Arb. av matter, tøfler m.v.	1 036	476	5	453	3 138	1 127	1 584	389	292	18	1 239	9 757
Maskinstrikking	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	539	539
Garnbinding og forsynlegging	6	-	-	-	-	-	547	1 146	975	527	1 684	4 885
Fender-, kork- og kavlarbeide	1 750	-	1	-	83	221	1 039	-	-	-	1 049	4 143
Båndveving	-	755	-	-	-	-	-	-	-	-	-	755
Drevpilling	-	-	307	246	10	13	2 219	392	3 058	-	2 188	8 433
Husgjerning (herunder bl. a. vedhugging og saging for fengslet)	7 284	587	237	302	318	59	1 714	375	1 626	459	9 412	22 373
Andre arbeider	2 774	280	-	158	5	67	183	-	203	-	811	4 481
Tilsammen	41 610	3 825	2 814	1 904	3 969	1 699	12 816	2 569	10 420	1 514	30 114	113 254
<i>b. Arbeide av fanger med eget arbeide</i>												
	-	-	-	-	-	-	-	228	830	-	1 041	2 099
Arbeidsdager ialt	41 610	3 825	2 814	1 904	3 969	1 699	12 816	2 797	11 250	1 514	31 155	115 353
2. Kvinner.												
<i>a. Arbeide for fengslets arbeidsdrift.</i>												
Søm, stopping, lapping, håndstrikkning	2 596	131	55	-	103	-	526	29	441	16	508	4 405
Maskinstrikking	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69
Hekling og brodering	1 719	-	-	-	2	-	-	-	3	-	51	1 775
Arbeide av matter, tøfler m. v.	-	-	-	-	56	-	-	-	-	-	29	85
Båndveving	104	10	-	-	85	-	-	-	1	-	-	200
Husgjerning	286	-	7	-	-	-	-	-	125	24	405	847
Andre arbeider	1 031	-	-	-	12	-	-	-	-	-	15	1 058
Tilsammen	5 805	141	62	-	258	-	526	29	570	40	1 008	8 439
<i>b. Arbeide av fanger med eget arbeide</i>												
	228	-	21	-	-	-	-	-	50	-	129	428
Arbeidsdager ialt	6 033	141	83	-	258	-	526	29	620	40	1 137	8 867

¹⁾ Kvinneavdelingen i Kristiania kretsfengsel blev nedlagt fra 1 august 1923, og de kvinnelige fanger blev overført til Hjelpefengslet for Kvinner i Kristiania. De under Kristiania opførte arbeidsdager for kvinner gjelder derfor hjelpefengslet. Dog er her også tatt med de dager i juli måned, da kretsfengslets kvinneavdeling var i virksomhet i driftsåret (ialt 192).

Tabell 22. Inntekter og utgifter. ¹⁾	A. Inntekter.		
	Arbeids- driften.	Andre inntekter.	Tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.
I. Kretsfengslene.			
Kristiania	105 612,07	5 421,52	111 033,59
Skedsmo	-	300,00	300,00
Hamar	5 935,25	846,69	6 781,94
Drammen	1 198,47	587,40	1 785,87
Skien	5 584,50	1 069,49	6 653,99
Kristiansand	3 683,85	659,00	4 342,85
Stavanger A og B	6 845,32	2 883,94	9 729,26
Bergen	11 515,64	1 910,20	13 425,84
Molde	104,40	1 304,85	1 409,25
Trondhjem A, B og C	29 007,27	3 602,58	32 609,85
Bodø	2 421,09	719,00	3 140,09
Tromsø	1 987,50	513,50	2 501,00
Vadsø	588,53	823,46	1 411,99
I. Tilsammen	174 483,89	20 641,63	195 125,52
II. De større hjelpefengsler.			
Fredrikshald	104,50	1 181,57	1 286,07
Sarpsborg	3 331,15	648,93	3 980,08
Fredrikstad	1 867,00	4 444,92	6 311,92
Moss	562,00	1 211,19	1 773,19
Eidsberg	1 662,25	632,50	2 294,75
Kongsvinger	5 923,93	646,02	6 569,95
Gjøvik	3 115,25	1 192,58	4 307,83
Hønefoss	718,04	586,74	1 304,78
Nes	195,00	20,00	215,00
Kongsberg	2 232,50	560,00	2 792,50
Holmestrand	662,25	1 050,00	1 712,25
Horten	687,43	874,26	1 561,69
Tønsberg	1 252,00	1 132,40	2 384,40
Sandefjord	2 537,30	678,39	3 215,69
Larvik	361,99	998,00	1 359,99
Kragerø	193,00	668,04	861,04
Arendal	4 189,90	3 392,90	7 582,80
Haugesund	2 908,90	1 020,81	3 929,71
Vossevangen	968,90	644,00	1 612,90
Vik	518,70	469,33	988,03
Ålesund	4 009,27	1 622,20	5 631,47
Kristiansund	1 573,11	783,04	2 356,15
Stenkjær	3 375,10	633,50	4 008,60
Namsos	438,45	417,00	855,45
Kabelvåg	756,91	654,50	1 411,41
Hammerfest	-	560,00	560,00
II. Tilsammen	44 144,83	26 722,82	70 867,65
Sum av I og II	218 628,72	47 364,45	265 993,17

¹⁾ Angående inntekter og utgifter ved Hjelpefengslet for Kvinner i Kristiania henvises til tabell 27.

Nr.	Tabel 22 (forts.)	B. Ut-		
		Lønninger.	Leiehjelp.	Kost.
		Kr.	Kr.	Kr.
	I. Kretsfengslene.			
1	Kristiania	228 532,00	50 521,25	111 618,22
2	Skedsmo	-	-	-
3	Hamar	18 299,80	2 681,00	8 775,30
4	Drammen	18 501,60	4 946,11	7 262,51
5	Skien	19 331,60	2 893,64	6 355,79
6	Kristiansand	19 390,90	2 419,00	5 067,24
7	Stavanger A og B	30 315,30	6 188,00	9 944,18
8	Bergen	44 588,76	9 285,75	33 592,58
9	Molde	5 194,70	2 101,65	766,47
10	Trondhjem A, B og C	63 646,34	13 562,32	20 577,74
11	Bodø	14 601,60	1 895,10	6 128,96
12	Tromsø	14 721,69	1 408,50	4 070,77
13	Vadsø	5 000,40	4 700,00	3 952,90
	I. Tilsammen	482 124,69	102 602,32	218 112,66
	II. De større hjelpefengsler.			
14	Fredrikshald	9 800,00	1 017,50	3 639,55
15	Sarpsborg	9 799,87	3 120,50	4 355,07
16	Fredrikstad	14 086,38	2 260,60	6 063,67
17	Moss	9 200,00	1 761,50	5 060,56
18	Eidsberg	5 100,00	6 561,00	3 200,85
19	Kongsvinger	10 300,08	4 229,50	5 301,52
20	Gjøvik	10 000,00	1 686,50	5 322,04
21	Hønefoss	5 100,00	335,00	1 688,97
22	Nes	3 950,40	126,00	423,86
23	Kongsberg	5 100,00	3 101,81	4 076,39
24	Holmestrand	4 050,40	1 281,50	2 305,86
25	Horten	9 400,80	2 215,00	4 701,51
26	Tønsberg	9 050,40	492,00	4 545,65
27	Sandefjord	5 142,45	4 384,76	2 431,70
28	Larvik	14 200,80	878,00	6 228,95
29	Kragerø	5 100,00	505,00	1 076,76
30	Arendal	13 775,80	1 423,00	5 278,31
31	Haugesund	12 694,40	1 353,00	3 871,29
32	Vossevangen	3 900,00	670,00	1 392,66
33	Vik	8 434,45	-	303,46
34	Ålesund	21 964,50	109,00	5 743,16
35	Kristiansund	13 951,20	294,00	3 789,41
36	Stenkjær	5 100,80	6 451,94	3 525,04
37	Namsos	3 350,00	243,00	1 161,79
38	Kabelvåg	10 700,00	2 376,50	3 301,88
39	Hammerfest	5 300,00	30,00	786,54
	II. Tilsammen	228 552,73	46 906,61	89 576,45
	Sum av I og II	710 677,42	149 508,93	307 689,11

g i f t e r.					Nr.
Lys og brenne.	Bygningene.	Arbejdsdriften.	Andre udgifter.	Tilsammen.	
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
39 693,32	63 240,44	59 822,96	71 294,67	624 722,86	1
-	279,93	-	911,14	1 191,07	2
4 705,99	7 572,46	3 002,89	5 692,74	50 730,18	3
4 226,50	2 287,00	668,39	6 517,27	44 409,38	4
3 114,71	1 004,01	2 389,32	4 039,60	39 128,67	5
4 352,55	1 476,95	1 873,64	4 543,59	39 123,87	6
7 927,58	1 793,43	2 685,47	10 762,86	69 616,82	7
16 399,93	6 920,09	10 083,61	9 645,21	130 515,93	8
1 709,83	544,48	3,26	1 765,35	12 085,74	9
17 478,88	14 493,17	16 252,22	19 862,28	165 872,95	10
5 009,13	3 098,53	908,42	5 378,63	37 020,37	11
3 603,92	4 458,59	1 331,10	3 753,10	33 347,67	12
3 424,76	2 446,29	4,19	2 568,10	22 096,64	13
111 647,10	109 615,37	99 025,47	146 734,54	1 269 862,15	
4 224,21	1 799,40	82,58	2 398,35	22 961,59	14
2 008,99	788,07	2 126,85	2 166,84	24 366,19	15
6 805,80	1 276,10	855,06	6 079,55	37 427,16	16
3 121,74	1 618,29	221,48	4 198,32	25 181,89	17
1 797,05	1 037,70	446,39	1 889,73	20 032,72	18
3 825,74	1 845,79	1 142,53	4 094,41	30 739,57	19
5 420,20	1 056,75	1 884,25	2 137,97	27 507,71	20
1 816,22	2 394,64	231,92	1 676,05	13 242,80	21
1 537,98	447,97	36,67	1 040,15	7 563,03	22
3 043,02	2 235,12	151,55	3 477,94	21 185,83	23
2 621,65	2 903,25	361,48	2 225,89	15 750,03	24
3 548,50	1 745,50	30,00	1 689,69	23 331,00	25
3 625,40	2 244,84	86,00	4 305,67	24 349,96	26
1 951,00	1 368,81	2 114,71	2 594,81	19 938,24	27
3 691,00	624,34	101,70	2 260,67	27 985,46	28
1 005,60	351,71	61,75	1 180,89	9 281,71	29
2 502,72	1 787,97	3 574,00	4 718,95	33 060,75	30
3 040,74	1 197,89	1 453,38	1 486,61	25 097,31	31
1 622,50	245,40	459,25	1 543,48	9 833,29	32
626,15	24 881,10	109,25	1 311,58	35 665,99	33
7 749,93	2 796,63	1 699,92	5 577,57	45 640,71	34
3 257,04	967,00	206,60	2 556,03	25 021,28	35
2 540,15	1 371,80	1 136,96	2 851,22	22 977,91	36
2 119,40	1 274,94	171,27	1 601,32	9 921,72	37
3 979,15	6 991,95	92,54	3 681,90	31 123,92	38
2 023,72	618,87	342,71	2 061,98	11 163,82	39
79 505,60	65 871,83	19 180,80	70 807,57	600 401,59	
191 152,70	175 487,20	118 206,27	217 542,11	1 870 263,74	

Tabell 23. Antallet av fanger og fange- dager i småfengs- lene i 1923—1924.	Varetektsfanger.				Straffanger.				Samlet fangetall.				
	Antall fanger.		Antall dager.		Antall fanger.		Antall dager.		Antall fanger.		Antall dager.		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Tils.
Drøbak	84	21	553	38	30	-	150	-	114	21	703	38	1 741
Vestby (Hølen)	15	-	15	-	-	-	-	-	15	-	15	-	15
Enebakk	2	-	3	-	-	-	-	-	2	-	3	-	3
Eidsvoll	20	2	299	3	3	-	18	-	23	2	317	3	320
Solør	11	-	109	-	1	-	5	-	12	-	114	-	114
Elverum	40	-	156	-	22	-	95	-	62	-	251	-	251
Trysil	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Tolga	4	-	143	-	-	-	-	-	4	-	143	-	143
Sel	7	1	177	87	6	-	36	-	13	1	213	87	300
Lillehammer	35	1	225	2	-	-	-	-	35	1	225	2	227
Nord-Aurdal	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1
Jevnaker	2	-	3	-	-	-	-	-	2	-	3	-	3
Porsgrund	94	1	998	2	58	-	541	-	152	11	1 539	21	1 541
Brevik	9	1	76	2	3	-	39	-	12	1	115	2	117
Langesund	19	-	95	-	20	-	305	-	39	-	400	-	400
Rjukan	46	-	462	-	72	3	443	26	118	3	905	26	931
Notodden	134	8	343	17	-	-	-	-	134	8	343	17	360
Bø	3	-	4	-	-	-	-	-	3	-	4	-	4
Kviteseid	4	-	25	-	-	-	-	-	4	-	25	-	25
Mo	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Risor	5	-	34	-	1	-	2	-	6	-	36	-	36
Grimstad	13	1	209	1	-	-	-	-	13	1	209	1	210
Lillesand	4	1	50	1	-	-	-	-	4	1	50	1	51
Hornnes	1	-	6	-	3	-	17	-	4	-	23	-	23
Mandal	12	-	69	-	4	-	14	-	16	-	83	-	83
Farsund	3	1	13	1	1	-	1	-	4	1	14	1	15
Flekkefjord	10	-	118	-	7	1	43	15	17	1	161	15	176
Egersund	101	-	447	-	3	-	12	-	104	-	459	-	459
Lervik	5	-	201	-	5	-	74	-	10	-	275	-	275
Askvoll	1	-	27	-	-	-	-	-	1	-	27	-	27
Førde	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	2	-	2
Kinn og Vevring	4	1	15	2	-	-	-	-	4	1	15	2	17
Gloppen	1	-	5	-	-	-	-	-	1	-	5	-	5
Røros	4	1	13	2	9	-	31	-	13	1	44	2	46
Levanger	18	1	477	60	3	-	15	-	21	1	492	60	552
Brønnøy	-	-	-	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2
Harstad	11	1	199	3	26	-	97	-	37	1	296	3	299
Vardø	30	1	538	1	17	-	103	-	47	1	641	1	642
Alta	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Kautokeino	2	-	4	-	-	-	-	-	2	-	4	-	4
Polmak	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Tilsammen	759	24	7 117	222	297	42	044	41	1 056	28	9 161	263	9 424

Tabell 24. Inntekter og utgifter ved småfengslene i 1923—1924.		Inntekter.	Utgifter.
		Kr.	Kr.
Akershus	fylke	6,00	13 281,08
Hedmark	—	64,30	7 237,03
Opland	—	49,20	12 119,77
Telemark	—	1 733,13	28 997,21
Aust-Agder	—	-	7 724,43
Vest-Agder	—	1 041,00	9 504,64
Rogaland	—	-	2 684,20
Bergen og Hordaland	—	189,00	2 913,26
Sogn og Fjordane	—	598,60	170,50
Sør-Trøndelag	—	41,45	1 728,03
Nord-Trøndelag	—	-	3 668,28
Nordland	—	60,00	340,27
Troms	—	91,10	3 815,61
Finnmark	—	-	6 665,64
Tilsammen		3 873,78	100 849,95

Tabell 25. Antall tvangsarbeidere.	Opstad tvangs- arbeidshus.	Arbeidshuset for Kvinner.
Antall tvangsarbeidere 1 juli 1923	219	47
Tilgang:		
Satt inn etter løsgjengerloven:		
a. I henhold til dom		
1. personer løslatt på prøve	-	-
2. andre	230	18
b. Ellers satt inn igjen etter løslatelse på prøve	29	6
Satt inn etter barnelovene (lover av 10 april 1915)	2	-
Kommet tilbake fra sykehus eller sinnssykeasyl	14	2
Satt inn igjen etter rømming	2	-
Kommet tilbake fra varetektsfengsel (transport)	3	-
Kommet tilbake fra kretsfengsel etter avsont straff	1	-
Overført fra landsfengsel i henhold til benådning	1	-
Samlet tilgang	282	26
Ialt tvangsarbeidere i året	501	73
Avgang:		
Løslatt på prøve	116	14
Løslatt etter endt tvangsarbeide	50	8
Ført over til sykehus eller sinnssykeasyl	17	2
Overføres	183	24

Tabell 25 (forts.).	Opstad tvangs- arbeidshus.	Arbeidshuset for Kvinner.
Overført	183	24
Rømt	3	-
Død	-	1
Løslatt fordi beslutningen om innsettelse blev ophevet eller tilbakekalt	3	1
Ført over til varetektsfengsel (transport)	3	-
Ført over til kretsfengsel for å avsone fengselsstraff . .	1	-
Ført over til kretsfengsel for å avsone resten av tvangs- arbeidet	2	-
Samlet avgang	195	26
Antall tvangsarbeidere 30 juni 1924	306	47
Samlet antall tvangsarbeidsdager i driftsåret	101 487	17 440
Daglig middeltall av tvangsarbeidere	277,29	47,65
Høieste antall av tvangsarbeidere	306	51
Laveste antall av tvangsarbeidere	219	44

Tabell 26. Arbeidsvirksomheten.	Opstad tvangs- arbeidshus.	Arbeidshuset for Kvinner.
Antall arbeidsdager i de forskjellige arbeidsgrener:		
Snekker- og tømmermannsarbeide	5 696	-
Leketøiarbeide, treskjærerarbeide m. v.	4 864	-
Kurvmaker- og stolmakerarbeide	2 434	-
Dreierarbeide	587	-
Bøkkerarbeide	-	-
Smedarbeide	3 329	-
Blikkenslagerarbeide	218	-
Malararbeide	3 401	-
Hjulmakerarbeide	-	-
Skomaker- og salmakerarbeide	3 610	-
Skredderarbeide og reparasjon av klær	3 262	-
Mur-, gravings- og planeringsarbeide	7 231	-
Stenhuggerarbeide	-	-
Børste- og mattearbeide samt ull- og drevplukking . .	171	-
Bokbinderi, poseklistring m. v.	-	-
Avskrivning og bokrevisjon	433	-
Søm	-	3 138
Spinning, strikking, veving m. v.	-	6 849
Kjøkkenarbeide	3 357	957
Vask	2 268	1 362
Rengjøring av arbeidshuset	2 842	716
Vedhugging, saging og torvskjæring	2 056	-
Overføres	45 759	13 022

Tabell 26 (forts.).	Opstad tvangs- arbeidshus.	Arbeidshuset for Kvinner.
Overført	45 759	13 022
Fyrbøterarbeide	580	-
Gårdssdrift	9 817	-
Nydyrking	17 557	-
Diverse arbeider	6 633	438
Samlet antall arbeidsdager	80 346	13 460
Samlet antall tvangsarbeidsdager uten arbeide	21 141	3 980
Derav: Søn- og helligdager	17 308	2 960
Sykedager	2 181	916
Dager uten arbeide på grunn av arbeids- udyktighet forøvrig	-	39
Dager uten arbeide på grunn av refselse	270	17
Dager uten arbeide av andre grunner	1 382	48
Av arbeidsdagene anvendtes til arbeide:		
for arbeidshuset selv	59 314	3 511
derav for gårdsbruket	28 489	
for fengsler og for annet tvangsarbeidshus	-	1 989
for andre offentlige innretninger	164	362
for kommunale innretninger	-	44
forøvrig	20 868	7 554
Bruttoinntekt av arbeidsdriften kr.	315 206,63 ¹⁾	116 540,29 ²⁾
Utgifter ved arbeidsdriften -	127 193,51 ¹⁾	72 793,98 ²⁾
Nettoinntekt av arbeidsdriften kr.	188 013,12 ¹⁾	43 746,31 ²⁾
Gjennomsnittlig nettoinntekt pr. tvangsarbeider årlig -	673,94 ¹⁾	524,93 ²⁾
Gjennomsnittlig nettoinntekt pr. tvangsarbeider for virkelige arbeidsdager -	2,33 ¹⁾	2,00 ²⁾
Verdien av fabrikkatbeholdningene 30 juni 1924 kr.	40 751,55	35 250,05
Antall tvangsarbeidere som har vært tilstått arbeids- penger	482	67
De tilståtte arbeidspengers samlede beløp kr.	25 034,45	3 906,44
Beløpet av arbeidspenger som tilkom tvangsarbeiderne ved årets utgang kr.	16 274,33	2 347,91
Antall tvangsarbeidere som i årets løp har anvendt arbeidspenger til hjelp for slektninger m. v.	37	43
Det samlede beløp som er anvendt på denne måte kr.	1 241,50	1 388,59

1) Opgaven gjelder også Opstad fangekoloni.

2) Opgaven gjelder også Landsfengslet for Kvinner og Hjelpfengslet for Kvinner i Kristiania.

Tabell 27. Inntekter og utgifter. ¹⁾	Opstad tvangs- arbeidshus.	Arbeidshuset for Kvinner.	Tvangs- arbeids- husene tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.
<i>A. Inntekter.</i>			
Arbeidsdriften	315 206,63	116 540,29	431 746,92
Gårdsbruket	68 297,59	-	68 297,59
Bidrag fra hjemstavnskommunene	97 168,00	17 525,00	114 693,00
Forskjellige inntekter	8 832,26	6 746,33	15 578,59
Tilsammen	489 504,48	140 811,62	630 316,10
<i>B. Utgifter.</i>			
Lønninger	199 130,10	136 300,50	335 430,60
Leiehjelp	49 195,73	18 948,25	68 143,98
Kost	154 163,34	32 801,24	186 964,58
Klær	32 136,91	4 196,90	36 333,81
Lys, brenne, elektrisk kraft	74 353,97	28 551,48	102 905,45
Renhold	21 694,86	12 500,16	34 195,02
Sykeutgifter	4 474,72	5 632,51	10 107,23
Understøttelse	18 145,58	3 209,62	21 355,20
Inventar	7 192,07	6 715,98	13 908,05
Bygningene og eiendommene	40 196,60	14 198,43	54 395,03
Arbeidsdriften	127 193,51	72 793,98	199 987,49
Gårdsbruket: Gårdsdriften	90 128,98	-	90 128,98
Nydyrking	70 280,54	-	70 280,54
Fellesutsalget i Kristiania	-	3 865,30	3 865,30
Forskjellige utgifter	33 719,69	5 174,14	38 893,83
Ekstraordinære utgifter:			
Opførelse av stall m. v. ved Opstad tvangsarbeidshus	29 935,13	-	-
Utvildelse av Opstad tvangsarbeidshus Ekstraordinære utgifter tilsammen	88 373,70	-	118 308,83
Tilsammen	1 040 315,43	344 888,49	1 385 203,92
Tilskudd av statskassen	550 810,95	204 076,87	754 887,82
<i>Ordinære utgifter pr. tvangsarbeider årlig:²⁾</i>			
Lønninger	713,79	1 635,54	925,81
Leiehjelp	176,35	227,37	188,08
Kost	552,61	393,60	516,03
Klær	115,20	50,36	100,28
Lys, brenne, elektrisk kraft	266,53	342,60	284,03
Overføres	1 824,48	2 649,47	2 014,23

¹⁾ Opgaven omfatter også inntekter og utgifter ved Opstad fangekoloni og ved Landsfengslet og Hjelpefengslet for Kvinner.

²⁾ I denne opgave er for arbeidsdriftens og gårdsbrukets vedkommende regnet med bruttoutgiften og bruttoinntekten.

Tabell 27 (forts.).	Opstad tvangs- arbeidshus.	Arbeidshuset for Kvinner.	Tvangs- arbeids- husene tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.
Overført	1 824,48	2 649,47	2 014,23
Renhold	77,77	149,99	94,38
Sykeutgifter	16,04	67,59	27,90
Understøttelse	65,04	38,51	58,94
Inventar	25,78	80,59	38,39
Bygningene og eiendommene	144,09	170,37	150,13
Arbeidsdriften	455,93	873,49	551,98
Gårdsbruket: Gårdsdriften	323,07	-	248,76
Nydyrking	251,93	-	193,98
Fellesutsalget i Kristiania	-	46,38	10,67
Forskjellige utgifter	120,87	62,09	107,35
På disse konti tilsammen	3 305,00	4 138,48	3 496,71
hvilket daglig pr. tvangsarbeider utgjør .	9,03	11,31	9,55
Av foranstående utgifter er dekket:			
a. årlig pr. tvangsarbeider:			
ved utbytte av arbeidsdriften	1 129,88	1 398,42	1 191,65
- — - gårdsbruket	244,82	-	188,50
- bidrag fra hjemstavnskommunene	348,31	210,29	316,56
- forskjellige inntekter	31,66	80,95	43,00
- tilskudd av statskassen	1 550,33	2 448,82	1 757,00
b. daglig pr. tvangsarbeider:			
ved utbytte av arbeidsdriften	3,09	3,82	3,26
- — - gårdsbruket	0,67	-	0,51
- bidrag fra hjemstavnskommunene	0,95	0,58	0,86
- forskjellige inntekter	0,09	0,22	0,12
- tilskudd av statskassen	4,23	6,69	4,80

Tabell 28. Forskjellige opplysninger om de innkomne tvangsarbeidere.¹⁾

	Opstad tvangs- arbeids- hus.	Arbeids- huset for Kvinner.		Opstad tvangs- arbeids- hus.	Arbeids- huset for Kvinner.
Forseelser.			Alder.		
Losgjengerlovens			18—20 år	3	1
§ 2	3	-	21—24 -	15	7
§ 4	26	10	25—29 -	34	2
§§ 4 og 16	1	3	30—39 -	84	9
§§ 4, 16 og 17	1	-	40—49 -	61	2
§§ 4 og 17	-	1	50—59 -	23	3
§§ 4 og 19	1	-	60—69 -	6	-
§ 16	152	7	70 år eller mere	2	-
§§ 16 og 17	6	1	I alt	228	24
§§ 16 og 19	6	-			
§ 17	8	1	Bosted.		
§§ 17 og 19	5	-	Kristiania	116	17
§ 19	19	1	Bergen	17	2
I alt	228	24	Trondhjem	8	2
			Stavanger	7	-
Innsettelsestid.			Drammen	5	-
18 måneder	135	4	Andre byer	37	1
3 år	88	16	Landdistriktene	17	-
4 år	5	4	Hele riket	207	22
I alt	228	24			
			Ektekapelig stilling.		
Ugifte	165	15	Sverige	-	-
Gifte	28	6	Finnland	-	-
Enkemenn, enker og fraskilte	35	3	Andre land	-	-
I alt	228	24	Intet fast	21	2
			I alt	228	24

¹⁾ Tabellen gjelder kalenderåret 1923. Det er bare tatt med tvangsarbeidere som er kommet inn efter dom i henhold til losgjengerloven.

Tabell 29. Kriminalasylets inntekter og utgifter i 1923—1924.

<i>A. Inntekter.</i>	
	Kr.
Kurpenger	54 235,00
Arbeidsdriften	3 401,17
Forskjellige inntekter	1 638,60
Tilsammen	<u>59 274,77</u>
 <i>B. Utgifter.</i> 	
Lønninger	50 476,30
Leiehjelp	16 786,40
Kost	15 660,78
Klær	4 003,55
Lys	995,53
Brenne	7 525,17
Renhold	4 549,04
Inventar	3 273,14
Bygningene	5 094,88
Arbeidsdriften	2 181,57
Forskjellige utgifter	6 589,80
Tilsammen	117 136,16
Tilskudd av statskassen	<u>57 861,39</u>

Rekke VIII.

Trykt 1927 (forts. suite).

- Nr. 16. Det civile veterinærvesen 1924. (*Service vétérinaire civil.*)
— 17. Sinnssykeasylenes virksomhet 1925. (*Hospices d'aliénés.*)
— 18. Skolevesenets tilstand 1924—25 (*Instruction publique.*)
— 19. Norges jernbaner 1925—26. (*Chemins de fer norvégiens.*)
— 20. De spedalske i Norge 1921—25. (*Rapport sur les lépreux en Norvège pour les années 1921—1925.*)
— 21. Forsikringsselskaper 1925. (*Sociétés d'assurances.*)
— 22. Folkemengdens bevegelse 1924. (*Mouvement de la population.*)
— 23. Sjømannsforsikringen 1924. Fiskeriforsikringen 1924 (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 24. Norges industri 1925. (*Statistique industrielle de la Norvege.*)
— 25. Fagskolestatistikk 1923/24—1925/26. (*Écoles professionnelles.*)
— 26. Ulykkesforsikringen 1924. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 27. Norges postvesen 1926. (*Statistique postale.*)
— 28. Landbruksareal og husdyrhold 1926. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1926. Recensement représentatif.*)
— 29. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1924. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 30. Norges skibsfart 1925. (*Navigallon.*)
— 31. Meieribruket i Norge i 1925. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1925.*)
— 32. Norges telegrafvesen 1925/26. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 33. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1926—27. (*Salaires des ouvriers agricoles 1926—1927.*)
— 34. Skogbrukstelling for Norge. (*Recensement de sylviculture.*)
— 35. Norges bergverksdrift 1926. (*Mines et usines.*)
— 36. Kriminalstatistikk 1923 og 1924. Med Hovedoversikt 1905—1924. (*Statistique de la criminalité pour les années 1923 et 1924. Aperçu général de la criminalité pendant les années 1905—1924.*)
— 37. Norges fiskerier 1925. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 38. Meglingsinstitusjonens virksomhet. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1926. (*Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail en 1926.*)
— 39. Landbruksareal og husdyrhold 1927. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1927. Recensement représentatif.*)
— 40. Norges skibsfart 1926. (*Navigaton.*)
— 41. Norges sparebanker 1926. (*Caisses d'épargne.*)
— 42. Norges handel 1926. (*Commerce.*)
— 43. Sykeforsikringen 1926. (*Assurance-maladie.*)
— 44. Norges kommunale finanser 1924/25. (*Finances des communes.*)
— 45. Private aktiebanker 1926. (*Banques privées par actions.*)
— 46. Fengselsstyrelsens årbok 1924. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1924.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:

- Statistisk Årbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 46de årgang 1926 og 1927. Oslo 1927.
(*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Statistiske Meddelelser. Senest utkommet: 44de bind 1926. Oslo 1926.
(*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
- Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet 1926. Fjortende bind. Oslo 1927.
(*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1926. Quatorzième année.*)
- Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31 desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
- Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926.
(*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Samtlige verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av «Norges handel», årgangene 1911, 1912, 1913, 1915 og 1921, er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

16 desember 1927